

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESECNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

Cene inseratom: Cela stran
din 2000,—, pol strani din 1000,—,
četrt strani din 500,—, 1/8 strani
din 250,—, 1/16 strani din 125,—
Mali oglasi vsaka beseda din 1,—

V pričakovanju napada na Anglijo

Po vesteh iz Berlina je zmagalo v Nemčiji prepričanje, da se mora spor med Nemčijo ter Italijo in Veliko Britanijo rešiti z orožjem na bojiščih. Vsi znaki govorijo za to, da smo tik pred napadom na Anglijo in njeno posest v Afriki.

Znaki, ki napovedujejo skorajšnji napad

Švicarske in italijanske napovedi

Švicarski listi poročajo iz Francije, da so izdala nemška oblastva 28. julija ukaz za ustavitve celokupnega civilnega železniškega in cestnega prometa v zasedeni in nezasedeni Franciji. Ni pa znano, do kdaj bo ustavljen promet. Nemci so tudi ustavili vračanje beguncev v domače kraje v zasedeni Franciji. Iz tega sklepajo na Francoskem, da izvršujejo Nemci zadnje priprave za že dolgo napovedani napad na Anglijo. Uvod v napad na Anglijo bo tvoril ogromen letalski polet, ki bo zavzel tak obseg, kakršnega ni poznala doslej zgodovina letalskih napadov in spopadov. Ta napad bo veljal zlasti tudi angleški mornarici.

Italijanski listi skorajšnji napad odkrito napovedujejo in pravijo, da se bo začela ob enem z napadom na Anglijo italijanska ofenziva proti Egiptu, Sudanu, Somaliji in Keniji v Afriki. Prav tako bodo izvršili italijanski letalski oddelki osredotočen napad na angleško sredozemsko brodovje in na pomorska oporišča.

Angleško prepričanje

Na Angleškem so prepričani, da bosta Nemčija in Italija koj sedaj, ko sta uredili pereča vprašanja na jugovzhodu Evrope, prešli v napad na Anglijo, na severu na angleški otok in na jugu na njeno sredozemsko in afriško posest.

Končani posveti v Solnogradu govorijo za napad

Ob koncu minulega tedna je bil v Solnogradu, odnosno v Berchtesgadenju dosežen sporazum v sporih med Bolgarijo, Romunijo, Madžarsko in Slovaško. Podrobnosti o spremembi bodo določene na miren način, izvedene pa bodo šele po vojni. Popustiti bodo morale tudi one države, ki so zahtevale dalekosežne mejne spremembe. Nemčiji in Italiji je šlo v glavnem za to, da so se preprečila vsa nasprotstva na spornem ozemlju in da je izključena možnost oboroženih spopadov v času, ko bosta sili osi (Nemčija in Italija) zaposleni z napadom na Anglijo in njeno posest. To je tudi važno radi preskrbovanja Nemčije in Italije s petrolejem, surovinami in življenjskimi potrebščinami s tega področja Evrope.

Madžarska vlada v Budimpešti je dobila iz Berlina in Rima nasvet, naj se ne upira z orožjem, ako bo dobila že v prihodnjih dneh poziv od ruskih sovjetov za ureditev vprašanja Podkarpatske Rusije in morebitno od-

stopitev te pokrajine, o kateri ni znano, ali jo bodo Rusi zasedli takoj, ali šele pozneje.

Nemčija in Italija sta odločno za to, da ne pride nikjer na jugovzhodu Evrope do vojne. Ta evropski del je določen, da se vključi v gospodarske načrte Nemčije in Italije. Nemški radio je že napovedal dalekosežen načrt o močnejši proizvodnji na Balkanu v smislu potreb nemškega gospodarstva. Tako prejme v ta namen samo Romunija 50.000 plugov in 1000 traktorjev.

Angleški protinačrti

Našteti znaki skorajšnjega napada na Veliko Britanijo in njene afriško posest so Angležem prav dobro znani. Angleži v očigled to-

liki nevarnosti ne držijo križem rok in imajo tudi svoje protinačrte.

Štiri dobe

Angleški protinačrti proti nemškemu bliskovitemu napadu na Anglijo so po vesteh iz Londona tudi že zaključeni. Razlikovati je treba pri tem štiri dobe: 1. dobo obrambe, za katero je vse preskrbljeno; 2. dobo poostrove blokade (zapore) proti Nemčiji in Italiji; 3. dobo odstranitve vseh poskusov protiblokade; 4. prehod v ofenzivo na suhem. Dasi je poslednji načrt naravno največja tajnost, pa se govori, da bi imel angleški protinapad slediti z dveh strani. S severa z izkrcanjem v Franciji, ter z juga, po onesposobljenju italijanskega brodovja, z izkrcanjem v Italiji.

Okoli ameriških predsedniških volitev

150 let stara navada

Od ustanovitve severnoameriških Združenih držav je preteklo 150 let. V teh državah obstoji od njih početka nepisana postava, po kateri ne more noben državni predsednik obstati na svojem mestu dalje kot osem let. Ta navada sega nazaj do prvega predsednika Jurija Washingtona, kateri se je branil eno leto pred potekom službene dobe, da bi bil še enkrat kandidat. Hotel je pokazati, da mu nikakor ni do tega, da bi držal vse življenje vladu v svojih rokah, ali da bi celo uvedel dedno kraljestvo.

Ponesrečena poskusa

Proti temu prvotnemu pravilu so skušali nastopiti nekateri predsedniki. Leta 1880. se je hotel general Grant še enkrat pustiti proglasiti za predsedniškega kandidata. V začetku 20. stoletja je napravil isti poskus Teodor Roosevelt, daljnji sorodnik sedanjega predsednika. Čeravno je šlo v teh dveh primerih za imenitni osebnosti, ni uspelo nobenemu od kandidatov, da bi bila prodrla. Obakrat sta veliki ameriški stranki odklonili, da bi bili prelomili staro navado.

Izredno spretni Franklin Roosevelt

Franklin Roosevelt, sedanji predsednik, ki pozna Ameriko, kakor noben od politikov, je bil glede ponovne kandidature izredno zvit. On se ni sam postavil za kandidata, ampak je čakal, da je bilo to predlagano od tretje strani. Način, kako je Roosevelt to storil, kako je pustil vprašanje, ali bi še v tretje kandidiral ali ne, do zadnjega v temi, je bil izredno spreten. On je pustil demokratsko stranko, da je iskala kandidata in je samo izjavil, da bi ne rekel odločno ne, ako bi mu bila kandidatura v tretje ponudena. Ta način postopanja se je sijajno obnesel. Z 90 odstotki vseh glasov je bil Roosevelt na kongresu demokratske stranke v Čikagu v tretje izvoljen za predsedniškega kandidata. Po tem glasovanju je Roosevelt izvolitev lahko sprejel.

Storil je to povsem mirno, ne da bi mu kdo očital, da je staro navado prelomil. Stari običaj je zlomil kongres demokratske stranke. Roosevelt se je samo uklonil željam svojih domačinov.

Prostost ameriške kritike

Zopetna izvolitev Roosevelta za predsednika je sigurna zadeva. Tudi pri tem se kaže izredna priljubljenost Roosevelta. Roosevelt je danes v Ameriki bolj priljubljen kot kateri od evropskih diktatorjev, kljub temu, da ga kritizirajo od raznih strani. V Ameriki obstaja pravica proste kritike. Vsak lahko graja Roosevelta, kdor ima razlog za to. Dasi je pogostokrat Rooseveltova politika skritizirana prav do dna, velja pa v resnici o njem pregovor: »V Ameriki je vse proti Rooseveltu, izvzemši volilci.«

Roosevelt ljubi opozicijo

Roosevelt je imel z opozicijo vedno veliko veselje. Pogostoma je že izjavil, da bi mu bil presneto dolgčas, ako bi vladal po zgledu diktatorjev. Rooseveltu je v marsikaterem oziru opozicija zelo ljuba. On se rad bori z nasprotniki, da jih prepriča, ali jim vsaj onemogoči, da bi mu prekržali njegove načrte.

Tretje Rooseveltova kandidatura — uspeh za Anglijo

Tretjo Rooseveltovo kandidaturu so pozdravili Angleži kot velik uspeh za njihovo politiko. Roosevelt je med angleškimi prijatelji, ki se znatno množijo v zadnjem času v Ameriki, eden najbolj zvestih, prepričanih in najbolj zanesljivih. On je šel v svoji dobrohotnosti do Anglije vedno tako daleč, kakor mu je to dovoljevalo javno mnenje Amerike, in še dalje. Ravno v zadnjem času se je odločno postavil proti politiki Nemčije ter Italije in je izkazal Angležem s ponovnimi razširjenimi pošiljkami orožja in ameriških letalcev neprecenljive in naravnost življenjsko važne usluge. Širijo se celo glasovi, da ne bo dolgo, ko bo Amerika dejansko stopila na stran Anglije.

Razsulo liberalizma

Vojaški poraz Francije in njen izstop iz vrste vojskujočih se velesil je sprožil vprašanje o vzrokih in nasledkih tega poraza. Vprašanje o nasledkih sega preko sedanjih dni, ki so vsi pod neposrednim težkim vplivom izgubljene vojne, v bodočnost. Zato je o njem samo možno ugibati, ni pa mogoče dati povsem določnega odgovora, ker še niso podane vse predpostavke, iz katerih sledi kot prirodni zaključek ureditev bodočnosti.

Drugače pa je stvar, če se stavi vprašanje o vzrokih. Vzroki se namreč dajo spoznati iz učinkov. Če je Francija primeroma tako kmalu podlegla na bojišču, je to dokaz, da je bila v vojaškem oziru preslaba, in sicer po številu vojaštva in tudi po materialni (gmotni) pripravljenosti. In še nekaj je manjkalo: duhovne pripravljenosti. Ni bila dovolj močna duhovna fronta, ki je za fronto na bojišču hrbtnica ter ji daje duha hrabrosti, požrtvovalnosti in vztrajnosti.

Kaj pa je zlomilo duhovno fronto francoskega naroda, še preden mu je bilo treba iti na bojno fronto proti vojaškemu nasprotniku? Kaj je razbilo notranjo edinost francoskega ljudstva? Kaj je zdrabilo narodni organizem francoskega ljudstva v dele in drobce, da je bil podoben človeškemu telesu z raztrganimi mišicami in razbitimi kostmi? Kaj je temu ljudstvu razkrojilo duha in ohromilo voljo? To je storil liberalizem.

Francija je bila klasična (zgodna) zemlja liberalizma. Duh lažnivega svobodoumja se je naselil v Franciji v drugi polovici 18. stoletja. Polastil se je predvsem inteligence, ki je s krinko stremeljenja po neomejeni svobodi zakrivala borbo zoper vsako avtoriteto (oblast): božjo, cerkveno in državno. V francoski revoluciji leta 1789. je duh liberalizma, ki se je bil že globoko zajel v ljudske množice, prišel do krvavega izbruha. Iz krvi fran-

coskega ljudstva je vznikla nova oblika življenja francoskega naroda.

Ta oblika je postala zgled za preureditev evropskih narodov in držav v smislu liberalnih načel. Prav ta načela pa so najusodnejše vplivala na podlago človeške družbe, ki je religija, avtoriteta in lastnina. Liberalizem je nasprotnik religije (vere). Za zasebno področje človekovo: za njegovo vest, za domačo hišo bi jo še dopuščal, za javno življenje pa ne pod nobenim pogojem. V javnem življenju: v politiki, kulturi, v šoli, prosveti, znanosti, književnosti, umetnosti nima Bog in nima Cerkev nič govoriti.

Liberalizem se bori proti avtoriteti, in sicer proti avtoriteti Boga. Božje zapovedi ne veljajo za javno življenje: ne za tiste, ki delajo politiko, ne za tiste, ki vzgajajo mladino, ne za tiste, ki pišejo knjige (nesramne povesti itd.). Prav tako nima v javnem življenju nobene sede duhovščina, ki naj skrbi samo za to, da bo sv. Peter enkrat groba vsakomur odprl nebeška vrata. Prvo in zadnjo besedo imajo v vsem javnem življenju samo liberalci.

Ker je po liberalnem nauku človek v vsakem oziru svoboden in se mu ni treba ozirati v njegovem delovanju na nauke vere in predpise krščanske pravnote, mu ni treba tudi v gospodarskem življenju jemati takih predpisov v poštev. Lastnino je liberalizem osvobodil od vseh moralnih in socialnih (družabnih) obveznosti. Vsak naj postopa s svojo lastnino, kakor mu ljubo, vsak naj gospodari s svojim imetjem, kakor hoče, samo da doseže čim večji dobiček. Nepotreben, celo škodljiv je vsak ozir na bližnjega. To je samo ovira za kapital.

Gospodarski liberalizem je jedro moderne liberalizma. Povzročil je nagromadenje denarja v rokah kapitalistične gospode, ki je od nekdanj bila njegova glavna pokroviteljica,

med ogromno množico delovnega ljudstva pa od dne do dne rastoče obubožanje. Tako se je narod, ki bi moral biti duhovna edinica, razdelil v dva sovražna stabora: liberalnih kapitalistov in materialističnih socialistov (komunistov).

Liberalizem uničuje podlago človeške družbe, ki je religija, avtoriteta in lastnina. To podlago je predvsem uničil med tistim narodom, med katerim je nastal, rasel, se razvijal, se krepil in katerega si je povsem podvrget. To je francoski narod. Tako trdovratno se je v njem vgnezdil, da ni hotel gnezda več zapustiti. Naposled je propadlo gnezdo z drevesom vred, na katerem je bilo nameščeno.

Francosko ljudstvo je po strahoviti katastrofi, ki ga je doletela, spoznalo, kdo je njegov glavni sovražnik. Ob začetku tretje republike po francoskem porazu v nemško-francoski vojni leta 1870. je voditelj francoskih framasonov in liberalcev Gambetta zaklical krilato besedo: »Klerikalizem je sovražnik!« Ta beseda je bila laž. Sedaj, čez 70 let, kliče francosko ljudstvo: »Liberalizem je sovražnik!« Ta beseda je resnica.

Resnica za vse narode. Velja tudi za naš narod in našo državo. Zato pa se mora napovedana preosnova gospodarskega in socialnega reda v naši državi izvršiti na osnovi načel, ki so nasprotna načelom liberalizma. Privzeti v to svrhu kakšno liberalno načelo, bi pomenjalo hudiča izganjati z Belcebubom. Nekoga drugega pa moramo izgnati iz njegovih postojank. In to je framasonstvo (prostozidarstvo), ki je idejni voditelj liberalizma in osrednja organizacija njegovega delovanja. Dokler bodo jugoslovanske framasonske lože mogle svobodno razvijati svoje pogubonosno delovanje, ne more biti govora o kakšni prenovitvi duha in vzniku kakšnega novega, boljšega gospodarskega, socialnega in kulturnega reda v naši državi.

Franjo Žebot:

Stara zahteva pohor. prebivalstva uresničena

Ko nedeljski izletniki obiskujejo naše hribe in planine, skoraj vsi zavidajo ondoto prebivalce, ki stalno žive v planinskem rajju. Pri tem se pa ne zavedajo, da je življenje na hribovih združeno s tisočkrat večjimi mukami kot pa v dolinah. Največja nesreča za prebivalstvo po hribovih je pomanjkanje cest, predvsem dobrih cest. Koliko je trpljenja z vožnjo po skoraj nedostopnih klancih za živino in ljudi, ve le tisti, ki je to izkusil. Večinoma se mora vse znesti in z rokami opraviti, pa čeprav ima kmet na razpolago dovolj živine za delo. Zato pomeni gradba cest po hribovih največjo dobroto za ondoto prebivalstvo. Seveda pa gradba cest na hribe stane mnogo več kot pa v dolini. Da si bodo čitatelji »Slov. gospodarja« vsaj delno mogli predstaviti, kake sitnosti, koliko dela in stroškov je s cesto na hrib, hočem v naslednjem opisati borbo za cesto ter njeno delo in stroške na naše zeleno Pohorje. Otvoritev in blagoslovitev ceste se bo izvršila v nedeljo, 4. avgusta, dopoldne po prevzvišenem knezoškofu dr. Tomažiču in g. banu dr. Natlačenu.

Prošnje in vloge za cesto

Zgradba ceste na vrh Pohorja je že stara želja prebivalstva na Pohorju in v nižavi. Že za časa stare Avstrije so občine iz pohorskega ozemlja večkrat vlagale prošnje na tedanji mariborski okrajni zastop in deželni odbor v Gradcu. Vse te vloge pa so bile brezuspešne. Pred 15 leti (leta 1923.) je tedanji župan pri Sv. Miklavžu, sedaj že blagopokojni Jakob Florjančič pri tedanjem okrajnem zastopu

mariborskem, kateremu je načeloval dr. Josip Leskover, vložil predlog, da se zgradi nova cestna zveza Sv. Miklavž-Rogoza-Hoče-Reka-Sv. Areh. Okrajni zastop je takoj ugodil predlogu g. Florjančiča ter se je zgradila cesta Sv. Miklavž-Hoče, ki je bila blagoslovljena in odprta leta 1926. Naslednjo pomlad je dekan in nadžupnik v Hočah g. Sagaj Alojzij skupno s tedanjim predsednikom SPD Maribor dr. Martinom Senjorom, županom Vernikom in menoj kot narodnim poslancem stavil predlog na okrajni cestni odbor in tedanje veliko županstvo, da se naj začne s preddeli za veliko cesto iz Reke proti Sv. Arehu.

Določitev smeri

Prva komisija, ki je določila, kje bo šla cesta, je bila meseca marca 1928. Prvotno se je cesta nameravala graditi od Reke na severozapadni strani Pohorja v smeri proti Mariborski in Ruški koči. Strokovnjaki pa so pozneje ugotovili, da bi zgradba na tem delu Pohorja bila za 100% dražja, kakor pa na južni strani pobočja. Sedanja cesta teče preko krajev Reka-Kapla-Legvanjska ravna, mimo Ledinekove žage do Areha.

Delo in stroški

Lastniki zemljišč, po katerih teče nova cesta, so zemljišča odstopili, mnogi brezplačno, drugi pa po zmernih cenah. Sveta se je porabilo za cesto okoli 300.000 kvadr. metrov. Stroški za zemljišča in pristojbine znašajo 300.000 din. Dolžina ceste znaša od Reke od

gostilne Podkrižnik do kraja pod Sv. Arehom točno 14 km. Širina ceste je večinoma 5 m, v ovinkih in na izogibalščih pa 1—3 m več. Cesta se bo še za 1 m razširila s tem, da se bodo cestni jarki tako tlakovali, da bo možno vsakemu vozilu se izogniti tudi v cestni jarek. Vsako leto od 1931 dalje se je napravilo povprečno poldrugi kilometer ceste, ker se je cesta gradila večinoma s sredstvi okrajnega cestnega odbora in s prispevki banske uprave. Vsako leto je bilo zaposlenih pri cestnih delih povprečno 60 delavcev. Z ozirom na pomanjkanje kreditov in težaven teren ni bilo mogoče zaposliti več ljudi. Celotna cesta stane 5.600.000 din ali povprečno 400.000 din na 1 km.

Poleg glavne ceste 14 km se je zgradil istčasno tudi odcep od konca glavne ceste do Sv. Areha. Ta odcep je dolg 850 m in stane približno 200.000 din. SPD Ruše je dalo okrajnemu odboru na razpolago kamen za tlakovanje in izboren kamen za gramoz.

Kamenja za tlak ceste od Reke do Sv. Areha se je porabilo 14.000 kub. metrov, za gramoz 9000 kub. metrov in zemeljskih del se je izvršilo 140.000 kub. metrov.

Položaj, oziroma teren nove ceste je zelo ugoden, ker leži na takem ozemlju, da ni bilo treba graditi večjih mostov ali objektov. Za odtok vode zadostujejo večinoma močni cevni propusti. Za zavarovanje ceste čistiša pa pod cesto suho zidovje in betonirani zidovi. Največji objekt je zid pod cesto na Kapli, ki stane 70.000 din. Sreča pri vsem delu je bila ta, da svet na južnem pobočju Poho... kjer

teče nova cesta, ni plazovit. Niti enega resnega plazu ni bilo za časa gradbe in tudi ne pozneje.

Pri cestnih delih so sodelovale naslednje tvrdke: »Probuda« iz Ljubljane, največ pa ing. Ivan Ferluga iz Maribora, družba »Cesta«, podjetnik Svetina iz Ljubljane in podjetje »Intra« s Pobrežja pri Mariboru. Največ del je izvršila tvrdka ing. Ivana Ferluge. Mnogo del pa je izvršil okrajni cestni odbor v lastni režiji. Vse to je pripomoglo, da je okrajni cestni odbor s pomočjo banske uprave zgradil to važno cesto na sicer težavnem strmeh terenu do 1250 m visoko z razmeroma zmernimi sredstvi.

Težave

Velika težava je bila pri gradbi te ceste dobava dobrega kamenja. Človek bi mislil, da je pohorski masiv poln izbornega kamenja za ceste. Temu pa ni tako. Na pobočju, kjer teče nova cesta, leži večinoma že strohnjeni škrljavec, ki je v precej razpadajočem stanju. Graditelji in okrajni cestni odbor so morali mnogokje dovažati kamenje po več kilometrov daleč, da so mogli cesto tlakovati. Še hujša težava pa je bila z dobavo kamenja za gramoz. Samo na treh mestih na 14 km dolgi poti so tehnični vodje našli kamen, ki je bil dober za gramoz. Težava je bila spraviti stroje za drobljenje kamenja na pohorske višine. Tudi z valjarji smo težko prišli navzgor. Treba je bilo napeljati vodo od daleč za potrebe ceste. Pa vse te težave je okrajni cestni odbor premagal pod sretnim vodstvom tehničnega vodje ing. Antona Stergarška. Okrajni cestni odbor je s pomočjo banske uprave kril večji del izdatkov za to cesto z okrajnimi cestnimi dokladami. Zadnja leta pa je najel posojila, s katerim je končal cesto, ker bi sicer, če bi se naprej gradilo samo na podlagi preračuna, bila cesta dograjena šele čez 5 let.

Najlepša cesta v Sloveniji

Pokrajinsko je nova cesta menda najlepša v Sloveniji. Ko zaviješ pri gostilni Podkrižnik v Reki na levo v južno smer, se ti že na prvi serpentin, ko jo zaviješ ostro na desno, razvije pred teboj krasen razgled na bližnje Hoče, Dravsko polje, mariborsko okolico in Slovenske gorice. In čim više se voziš ali greš peš, se ti odpira vedno lepši razgled na široke slovenske pokrajine. Pred teboj se odkriva krasen razgled daleč preko Slovenskih goric v Prlekijo in Prekmurje. Celo dele madžarske države tam pri Dolnji Lendavi in više gor lahko vidiš z dobrim očesom. Če greš k Sv. Arehu malo na zapadno stran, lahko opazuješ Koroško in pogorje na koroško-štajerski meji; pred teboj leži tudi mesto Gradec

z okolico. Na južnovzhodni strani imaš pred seboj staro mesto Ptuj z mičnimi vasmi po vsem Dravskem polju, malo na desno pa Haloze z mogočnim Bočem in Donačko goro ter v ozadju štajersko-hrvatsko obmejno pogorje Macelj. V južni smeri imaš Pohorje ob Konjicah ter konjiške gore. Na zapadni stra-

naši pohorski kmetje spravljali drva in hode iz globin do strmih kolovozov. Tudi druge kmetske pridelke je pohorski kmet težko spravil v dolino in ga je navadno vožnja stala več truda in časa, kakor pa je bilo vredno blago, ki ga je z veliko muko po dolgotrajnih nevarnih vožnjah spravil v nižave.

Naši planinski domovi: Poštarski dom na Petkovem sedlu, Pohorski dom malo više, Mariborska koč, Ruška koč in drugi privatni domovi so morali z mulami ter z nosači spravljati živila in druge potrebščine iz Maribora na pohorske višine. Odslej je to drugače. Tujski promet je silno oživel in že zadnje nedelje je bilo pri sv. Arehu, ko je bilo žegnanje, na tisoče ljudi iz vseh krajev mariborske okolice na vrhu Pohorja.

Delo se bo nadaljevalo

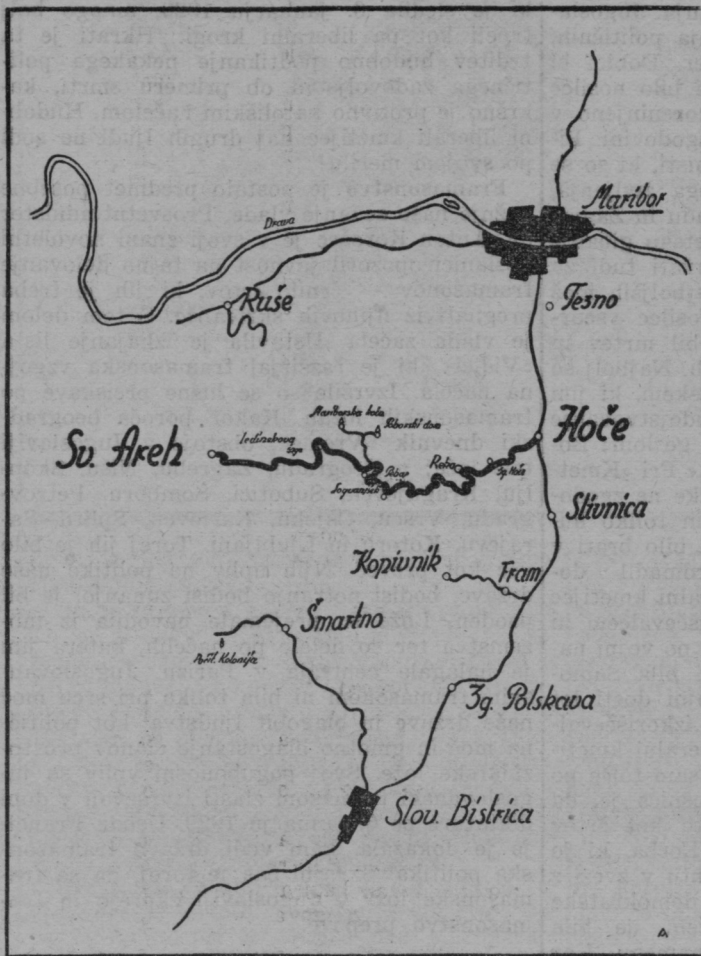
Okrajni cestni odbor name-rava s pomočjo banske uprave in prizadetih občin nadaljevati cestno zgradbo do Šmartna nad Slov. Bistrico, kjer je znani počitniški dom kraljice Marije. Treba je dograditi še kakih 8 km ceste, pa bo mogoča simpatična krožna vožnja Maribor-Hoče-Sv. Arh-Šmartno-Sloven. Bistrica-Slivnica-Maribor. V zapadni smeri pa bo mogoče v bodočih letih zgraditi po vrhovih Pohorja cesto v smeri proti Slovenjmu Gradcu, oziroma Mišlinjski dolini. Seveda je ta ideja »muzika bodočnosti«. Če Bog da mir naši domovini in nam bodočnost ne prinese kakšne nepričakovane nesreče, se bo tudi ta načrt mogoče izvršiti v doglednem času.

Važna ugotovitev

Eno pa je gotovo, ko delamo pregled čez to veliko in res lepo delo na Pohorju: zasebna podjetnost in samouprava ter hrepenenje, da olepšamo našo domovino, žanjejo z novo pohorsko cesto svoj uspeh!

Pred vekom so nam Tvoje roke dale te zemlje kras in bol: gora višine, potoke, griče, jezera, doline in okno v svet — opojni dih obale.

V. Beličič

ni imaš pohorske vrhove Črni vrh, Velika kopa itd. Ob jasnem dnevu je vožnja ali pešhoja po novi cesti nekaj edinstvenega. Vsak, kdor ljubi lepoto slovenske domovine, mu kipi od veselja srce, ko gleda vse to lepo božje stvarstvo, ki je sedaj last slovenskega naroda.

Gospodarski pomen ceste

Nova cesta ima posebno važen pomen za narodno gospodarstvo in tujski promet. Ogromni kompleksni pohorskih gozdov so bili doslej nedostopni in le z veliko težavo so

Junak divjine

Ameriški roman

*

3

»Da, da!« je odvrnil. »Gotovo je bil tisti. Drzen mora biti, le s težavo sem se ga rešil.«

»Da, drzen! Toda jaz mu bom ostal za petami, četudi bom moral jezdit do konca sveta!« je odvrnil Erik s takim glasom, da mu je Marija na ramo položila svojo desnico.

»Erik, kaj se vam je primerilo? Še nikdar niste govorili s takim glasom.«

Med govorom so ji oči zablodile k Erikovemu samokresu. V mladeničevemu vedenju je bilo nekaj tako pretečega, da se je Marija nehote za korak oddaljila in stopila pred Rogerja, kakor da bi ga hotela ščititi.

»Erik, vi imate orožje pri sebi?« je začudeno vprašala.

»Da!« je mladenič odvrnil. »Čemu se čudite, saj sem vendar šele prišel.«

Pogledal je Rogerja, ki je bil brez orožja. Nato se je obrnil k Mariji.

»Če dovolite, bom pas odložil!«

»Čemu tako uradno vedenje? Saj niste prvič v tej hiši... Sedite in dovolite, da pogledam rano! Izmrla jo bom in obvezala.«

Kako je strela vztrajno zasledovala ameriškega junaka iz svetovne vojne. Ameriški major Charles Sumerford se je leta 1918. boril s svojo četo v Franciji. Zahajal je z izvidniško patroljo v nasprotno postojanke. Nekoč je v toči krogel padla vsa četa, on pa je ostal živ, brez rane. Kasneje je major še večkrat sodeloval v peklenem ognju krogel, padali so mrtveci in ranjeni, on pa je vselej ostal brez poškodb. Častniki in vojaki so videli v Summerfordu čudo, neranljivega tovariša, ki mu puškini in topovski izstrelki ne morejo do živnega. Nekoč je majorja in vojake iznenadila v jarku strašna nevihta. Udarjale so strele, vojaki so ostali nepoškodovani, major pa je bil hudo rajen prepeljan v bol-

»Hvala lepa!« je skoraj neprijazno odvrnil Erik. »Sem že vse uredil.«

Ker ga je Marija začudeno pogledala, se je zavedel, da je bil preoster. Bolj milo je dodal:

»Ne delajte si skrbi zaradi mene!«

Šel je k divanu in sedel. Truden je bil, ker ga je oslabila izguba krvi.

Roger je medtem čepkaril o vsem mogočem. Marija ga je tako pazljivo poslušala, da je skoraj pozabila na Erika.

Erik se je oprl s komolci ob kolena in je podprl brado z dlanmi. Skriva je opazoval Rogerja. Vsiljevala se mu je želja, da bi ga kar tu poklical na odgovor in ujel. Dasi je bil ranjen, se je vendar čutil toliko močnega, da bi svojega nasprotnika položil na tla, zlasti, ker je imel pri sebi samokres, ki bi se ga mogel v skrajnem primeru poslužiti.

»Ne morem storiti tega,« si je čez čas rekel. »Marija ga ljubi. Dvom je izključen.«

Ta zavest ga je napolnila z grenkobo. Prvi vzrok je bil ta, ker se je sam ogreval za Marijo, drugi pa ta, ker Roger ni bil vreden njene ljubezni in je skoraj gotovo, da se samo igračka z njo. Erik se je zavedal, da bi moral Mariji vse pojasniti, a se ni mogel odločiti za to. Sumil je, da bi ga dekle napačno razumelo in mu ne bi verjelo. Tako je sklenil, da bo molčal in skušal na drug način rešiti Marijo.

Po Jugoslaviji

Nespametno in hudobno. »Kmetijski list« (24. julija) piše o Radiču in njegovem kmečkem gibanju naslednje: »S hitrim korakom so se bližale ure obračuna z vsemi sovražniki kmetijske misli in kmetijskega gibanja. Jugoslavija je bila na potu razčiščenja političnih, gospodarskih in socialnih razmer. Dobila bi zdravo vsedrjavno gibanje, ki bi bilo nosilec naše državne misli, globoko zakoreninjeno v naši zemlji, narodu in njegovi zgodovini. Pijavke, izkoriščevalci in korupcionisti, ki so se polastili po vojni našega javnega življenja, so se prestrašili. In oni v Beogradu in Zagrebu in Ljubljani. Vsestrajno kmetijsko gibanje je bilo treba streti, oblast obdržati tudi za ceno prelivanja krvi in smrti najboljših mož Jugoslavije. Radič je padel. Nosilec vsedravnega kmetijskega gibanja je bil mrtev in njegovi sovražniki so se oddahnili. Najbolj so se oddahnili oni krogi na Hrvaškem, ki jim je Radič onemogočil politično udejstvovanje med hrvaškim kmetom z novim geslom: Boga molimo, duhovnika — zsojamo.« Pri »Kmetijskem listu« nismo vajeni ne logike ne zgodovinske resnice. Toliko neresnic in toliko hudobnih podtikanj pa že dolgo ni bilo brati v njegovih stolicah, kot jih je nagromadil v doslovno navedeni kolobociji. Liberalni kmetijec zabavlja proti »pijavkam, izkoriščevalcem in korupcionistom, ki so se polastili po vojni našega javnega življenja«. Mar ni bila Samostojna kmetijska stranka po vojni dosti let na vladi, torej med »pijavkami, izkoriščevalci in korupcionisti«? Tako se liberalni kmetijec v svoji strastveni nespameti sam tolče po lažnih ustih. Zgodovinska neresnica je, da bi bil Radič padel v parlamentu kot žrtve vsekmečkega gibanja v državi. Borba, ki jo je takrat vodil Radič v parlamentu v zvezi z rajnim voditeljem Samostojne demokratske stranke Svetozarjem Pribičevićem, je bila usmerjena k povsem drugemu namenu. Kar

se pa tiče trditve liberalno-kmetijskega kljuka o »oddahnjenju« v duhovniških in katoliških krogih na Hrvaškem po Radičevi smrti, je neresnična, ker so ti krogi pod diktaturo, ki je sledila 6. januarju 1929, mnogo bolj trpeli kot pa liberalni krogi. Hkrati je ta trditev hudobno podtikanje nekakega političnega zadovoljstva ob primeru smrti, kakršno je protivno katoliškim načelom. Hudobni liberali kmetijec naj drugih ljudi ne sodi po svojem merilu!

Framasonstvo je postalo predmet posebne pažnje naše sedanje vlade. Prosvetni minister dr. Anton Korošec je v svoji znani novoletni poslanici opozoril javnost na tajno delovanje framasonov — črnih krtov, ki jih je treba pregnati iz njihovih skrivališč. S tem delom je vlada začela. Ustavila je izhajanje lista »Vidici«, ki je razširjal framasonska vzgojna načela. Izvršile so se hišne preiskave po framasonskih ložah. Kakor poroča beogradskega dnevnika »Vreme«, obstoje v Jugoslaviji tele lože: v Beogradu, Zagrebu, Nišu, Skoplju, Kragujevcu, Subotici, Somboru, Petrogradu, Vršču, Osijeku, Karlovcu, Splitu, Sarajevu, Kotoru in Ljubljani. Torej jih je bilo več kot preveč. Njih vpliv na politiko naše države, bodisi notranjo bodisi zunanjo, je bil usoden. Lože so prejemale navodila iz inozemstva ter so delale po načelih, katera jim je nalagala centrala v Parizu. Jugoslovanskim framasonom ni bila toliko pri srcu moč naše države in blagobit ljudstva, kot politična moč in gmotno blagostanje članov prstozidarske lože. Svoj pogubonosni vpliv so jugoslovanski framasoni zlasti izvrševali v dobi diktature po 6. januarju 1929. Usoda Francije je dokazala, kam vodi državo framasonska politika. Skrajni čas je torej, da se framasonske lože v Jugoslaviji zaprejo in framasonstvo prepove.

Zlatomašniška jubileja

Petdesetletnica mašništva v Gotovljah

50 letnico mašništva je obhajal v prijaznih Gotovljah v Savinjski dolini na Jakobovo gospod Robert Vaclavik, upokojeni gotoveljski župnik in duhovni svetnik. Jubilent se je rodil leta 1865. v Vodnany na Češkem. Mašniško posvečenje je prejel v Mariboru pred 50 leti in je pel novo sv. mašo pri Sv. Petru pri Mariboru. Kaplan je bil pri Sv. Emi, na Sladki gori, v Slov. Bistrici ter v

Vojniku. Do svojega petdesetega leta je pastiroval pri Sv. Jederti nad Laškim, od koder je prišel za župnika v Gotovlje leta 1916. V Gotovljah je stopil v pokoj leta 1933. in živi še vedno v zadovoljstvu med svojimi Gotoveljčani, katerim je storil toliko dobrega. Blagi gospod Robert je znan med svojimi sorbati in vsemi, ki ga poznajo, kot dobrasrčen šaljivec. Stal je vedno neustrašeno na braniku slovenskih pravic. V službi duhovnika je

bil in je še goreč za zveličanje duš in za lepoto hiše božje. Gotovljam je oskrbel nove zvonove, prizidal zakristijo in je zgradil k župniškemu gospodarskemu posloplju novo hmeljsko sušilnico. Ostal je tudi v pokoju vesel, le noge ga že zapašajo, a je kljub temu še na delu pred oltarjem in na prižnici. Vrle mu, delavnemu ter dobrovoljnemu g. zlatomašniku naše častitke z željo, da bi dočakal skrajne meje človeškega življenja med Gotoveljčani, ki so veseli, da imajo v svoji sredini še vedno delavnega g. jubilanta!

Negovski gospod župnik zlatomašnik

G. Franc Bratkovič, upokojeni župnik in duhovni svetnik v Negovi je sredi minulega tedna obhajal svoj zlatomašni jubilej. Rodil se je 26. avgusta 1864 na Kapeli pri Radencih. Po mašniškem posvečenju, katerega je prejel v Mariboru, je bil kaplan v Rogatcu, Slov. Bistrici, pri Sv. Lenartu v Slov. goricah in na Teharjih. Leta 1904. je bil imenovan za župnika v Negovi. Negovsko župnijo je vodil z veliko ljubeznijo, delavnostjo ter požrtvovalnostjo 30 let, do leta 1934., ko je bil na lastno prošnjo upokojen, ker se mu je znatno poslabšal sluh. Jubilent je bil v aktivnem dušepastirstvu na glasu kot izboren katehet ter iskan pridigar. Negovčanom ni bil goreč ter zgleden voditelj samo v cerkvi, ampak tudi izven nje na polju gospodarstva ter naprednega vinogradništva. Po vstopu v pokoj je ostal med svojimi dobrimi farani, kateri prosijo Vsemogočnega, da bi jim dobrega bivšega dušnega pastirja obvaroval pri telesnem zdravju in duševni čistosti do bisernega mašniškega jubileja!

Ko sonce nam sveti pradedov spomin
na nebu človeškega djanja.

Kaj Samo junaški v odgovor je djal
ošabnemu tujeu ste brali;
da Svatopluk ni se protivnika bal,
od Balte do Jadre so znali.

Koseski.

Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Roger je za trenutek prenehal s pripovedovanjem. Marija se je obrnila proti Eriku. Zavedla se je svoje brezbriznosti. Stopila je k mladeniču in ga vprašala:

»Erik, zakaj ste tako molčeč?«

V tem hipu je privihral v sobo Marijin starejši brat Will. Ne da bi se zmenil za Rogerja, je skočil k Eriku in živahno vprašal:

»Erik, ali si res ujel živinske tatove? Benjamin mi je povedal.«

»Jaz jih nisem ujel, pač pa zasledil in mislim, da so jih moji tovariši vse polovili, če kateri slučajno ni ušel.« Besedico »kateri« je čudno naglasil in pri tem pogledal Rogerja.

»Gotovo!« je ta prikimal.

Marija ga je začudeno pogledala.

»Roger, ali je vam kaj znano o tej stvari?«

»O, ne! Toda mislim, če jih je gospod Folkman preganjal...«

To je bilo posmehovanje. Erika je zadelo, ko da bi ga kdo udaril, a je molčal. Marija in Will nista razumela njegovih in Rogerjevih besed, ker nista vedela za zvezo.

»Če so tvoji tovariši spretni, potem že zdaj visi vsa tolpa,« je živahno dejal Will in prostodušno gledal tujca. Roger ni niti trenil.

Marija je predstavila Rogerju tudi brata. Will nad tem ni kazal posebnega veselja. Sedel je k Eriku in pogledal njegovo rano. Čez čas je dejal:

»Erik, ti bi moral biti župan. Imam občutek, da lopovi, ki nas že mesece sem vznemirjajo, stanujejo nekje blizu.«

»In ta občutek te ne vara!« je pomenljivo prikimal Erik.

»Tudi meni se tako zdi!« je dodal Will. Nato je nenadoma vstal in prožil Eriku dolgo, suho desnico.

»Na svidenje, Erik! Moram iti, ker imam mnogo dela.«

Nato se je poslovil še od Marije in tujca ter odhitel iz sobe.

»Sijajna fanta — Benjamin in Will!« je smehljal dejal Erik.

Marijine oči so zažarele.

»Ali se vam zdi, Erik?«

»Da! Res sta sijajna in to je bila dobra misel, da ste ju spravili k Walserju. Kako pa gre Bobiju v banki?«

»Hvala, dobro! A tudi njega mika daljava, ko nas ostale. Saj veste, da smo vnuki priseljencev, ki še niso poznali stalnih bivališč. Stari oče je še blodil po divjini in je bil strah lopovov. Kolikorkrat je njegova puška počila, tolikokrat je bilo enega lopova manj. Bali so se ga Indijanci in belokožci. Oh, to so bili lepi časi! Zakaj nisem živela takrat!«

Stopila je k oknu in pogledala na dvorišče, katerega so na drugi strani obkrožala gospodarska poslopja.

nišnico. Postal je invalid, vrnil se je v Vancouver v Ameriki, kjer je živel na svoji farmi. Tu ga je na polju zalotila nevihta in strela ga je že drugič oplazila tako močno, da je obležal mrtev. Pokopali so ga in mu postavili lep spomenik. Dva dni potem je spomenik razdejala strela. Postavili so nov nagrobnik, toda tudi tega je strela čez mesec dni uničila. Lahkoverni ljudje so menili, da se skriva v mrtvem telesu nevidna sila, ki privlači strelo. Zato so namesto spomenika zasadili nad grobom dve jelki. V toplem julijskem popoldnevu je pa letos uničila strela tudi obe jelki in posledje je ostal grob čudne usode brez kakršne koli označbe.

Bombniki na paro. Že leta 1932. so napravili v

Novice iz domačih krajev

Visoko odlikovanje ljubljanskega škofa. Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman je bil odlikovan z redom sv. Save I. stopnje. K zaslužnemu priznanju na najvišjem mestu naše častitke!

Zasluzena odlikovanja. Kr. vlada je za nemorno delo na kulturnem in prosvetnem polju odlikovala z redom sv. Save III. stopnje g. stolnega kanonika Rudolfa Janežiča iz Maribora, z jugoslovansko krono 4. stopnje pa g. dr. Jakoba Aleksiča, ravnatelja dijaškega semenišča v Mariboru, ter g. Franca Hrastelja, ravnatelja Tiskarne sv. Cirila v Mariboru. »Slov. gospodar« odlikovancem iskreno častita s srčno željo, da bi še dolga leta delovali na narodnem in kulturnem polju v dobrobit obmejnega prebivalstva!

40 let župnik pri Sv. Križu na Murskem polju. Pri Sv. Križu na Murskem polju je obhajal na aninsko nedeljo 40 letnico župnikovanja g. častni kanonik Jožef Weixl. K slovesnosti se je zbralo 21 živih duhovnikov, ki so rojaki te znamenite župnije. Duhovni tovariši z Muropolja so želeli jubilaru še 50 letnico modrega in delavnega vodstva župnije, ki slovi po vsej Sloveniji.

40 letnica mašništva. Pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah je praznoval 30. julija 40 letnico mašništva tamošnji g. župnik Ivan Bosina v krogu svojih tovarišev. G. jubilaru in tovarišem naše iskrene častitke!

Nesreča pri preizkušanju moči. Na Kapli na Kozjaku so fantje preizkušali svoje telesne moči, da bi se videlo, kateri je močnejši. Najmočnejšega se je delal 28 letni Andrej Fišinger, katerega pa je neki kovač vrgel tako hudo, da je obležal z zlomljeno desnico in z nevarnimi notranjimi poškodbami. Fišingerja so spravili v mariborsko bolnišnico.

Mariborski pivovarnar Tscheligi ob dragoceno kobilu. Hlapcu mariborske pivovarne Tscheligi je pobegnila v Gregorčičevi ulici kobilu, katero je hotel vpreči. Zdirjala je po omenjeni ulici in preko Jugoslovanskega trga v Kopalniško ulico, kjer se je zaletela na vogalu Kocljeve ulice naravnost v zid Heričkove pečarne. Tam se je odbila in padla tako nesrečno, da si je zlomila zadnjo levo nogo pod kolenom. Poklicati so morali konjskega mesarja, ki je plemenito žival na mestu pobil. Tvrška Tscheligi je občutno oškodovana, ker ji je ponujal konjerejec iz Banata pred nedavnim za ponesrečeno kobilu 14.000 din.

San Franciscu v Ameriki poizkus, da bi namesto eksplozivnih motorjev uporabljali tudi pri vojnih transportnih letalih motorje na paro. Nemški inženir Hutner je te motorje izpopolnil in prvi poizkusi so pokazali, da so letala s parnimi motorji zelo uporabna posebno tam, kjer je treba v največji tišini prepeljati padalce v sovražno ozemlje in jih tam izkrcati. Ker pa imajo ti motorji za zelo tankoslušne prisluškovalne aparate še vedno nekaj šuma, spremljajo po navadi parna letala drugi avioni z eksplozivnimi motorji, med katerih hrupom se posadka prvih letal varno spusti na skrite kraje sovražnega zaledja. Tako se obeta parnim letalom še velika bodočnost v moderni vojni.

»Vaš stari oče bi imel obilo dela še danes!« je pripomnil Erik.

Marija se je obrnila k njemu; njene lepe oči so bile solzne.

»Ubogi stari oče! Škoda, da mu oče ni bil podoben!« Zavedla se je, da se o očetu ni lepo izrazila, zaradi tega se je takoj popravila:

»Ubogi oče je bil bolan in ga ni zanimala zapuščina starega očeta.«

Roger je nenadoma prisluhnul.

»Kaj je bilo to?« je vprašal na videz brezbržno, a Erik, ki ga je opazoval, je začutil nemir v njegovem glasu.

Marija je pomišljala. Pogledala je Erika, ki je povesil oči. Nato je prijela Rogerja za roko, ga potegnila k mladeniču in rekla:

»Erik, vi ste moj prijatelj. Z mojima bratoma tako ravnate, kakor da bi bili njun starejši brat. Ona vas tako ljubi, ko da bi od otroških dni sem rasli skupaj. Jaz vam zaupam. Komu bi sploh zaupala, če ne vam?«

Utihnili je in čakala na odgovor, toda Erik je samo nekoliko pokimal. Zamisljeno, zlovešče je gledal Rogerja; njegov pogled je bil mrzel, sovražen.

Marija je opazila njegov sovražni pogled. Nekaj časa je molčala, ker ni vedela, kaj naj stori, potem pa je nadaljevala:

Nivea ULTRA-OLJA-NIVEA

izključuje sončne opekline!

Sonce lahko uživate, dokler se Vam ljubi. Zakaj ULTRA-OLJE-NIVEA vsrka opekline povzročujoče sončne žarke in propušča le tiste, ki povzročajo porjavitev. Razen tega porjavitve hitro in lepo enakomerno.

Ultra-olje-Nivea deluje takole:

kratkovalovne (opekline povzročujoče) sončne žarke zadržuje
dolgovalovne (porjavitev povzročujoče) sončne žarke pa propušča

Žival je bila prvovrednega pokolenja ameriških kasačev.

Da je preprečil nesrečo, je sam ponesrečil. To se je dogodilo glavnemu zastopniku Vzajemne zavarovalnice Karlu Mohorko, ko se je peljal iz službe domov v Maribor. Ob zelo velikem cestnem prometu je močno zaustavil kolo, da ni povozil preko ceste idočih ljudi. Pri premočnem zaviranju mu je kolo spodrsnilo in vrglo kolesarja v obcestni jarek, da si je pri tem padcu zlomil desno roko, močno opraskal po obrazu in desni nogi. Hudo poškodovani se je zatekel v bolnišnico.

Drevo mu zlomilo obe nogi. V gozdu je podiral drevje 26 letni posestniški sin Ivan Dobaj s Šobra pri Sv. Križu nad Mariborom. Drevo, ki je padlo po nesreči nanj, mu je zlomilo obe nogi ter poškodovalo roke in glavo.

Na cesti padel in si zlomil nogo. Na Reki pri Hočah je padel na cesti in si je zlomil levo nogo 35 letni delavec Ivan Orenštajn, katerega so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Toča in zopet toča. V seznamu slabih letin bo težko najti slabšo od letošnje. Ne mine skoraj dan, da bi se ne zbrali v letošnjem polletju oblaki, iz katerih grmi, treska in se usuje zdaj tu in tam pogubonosna toča, ki je povzročila letos po raznih krajih Slovenije toliko škode, da je še ni bilo mogoče niti približno oceniti. Povrh pa nas še čakajo ravno

glede vremenskih nesreč najbolj nevarni dnevi. Poročali smo že o dvakratnem strahotnem uničenju Slovenskih goric po neurju s točo, udarjena je že bila letos od ledenega biča Dravska dolina, za njo pa Savinjska dolina in malodane celotni konjiški okraj. Pred Jakobovim popoldne pa je doživela tudi še Pensiška dolina hudo uro. Nad dolino so se zgrnili težki temni oblaki. Potegnil je močan vihar, ki je lomil drevesa in prizadejal mnogo škode zlasti na lepo obetajočem sadnem drevju. Med bliskom in gromom je nastal silovit naliv, nato pa je jela padati debela toča, ki je sproti uničevala poljske pridelke. Ponekod je bila toča debela kot orehi, najti pa je bilo tudi komade v velikosti jajca. Prebivalstvo, ki je letos doživelo že več vremenskih ujm, je bilo z zadnjim neurjem in točo prizadeto do skrajnosti.

Viničar padel in si zlomil nogo. S podstrešja je padel 25 letni viničar Ivan Cafuta od Sv. Antona v Slov. goricah in si je zlomil levo nogo.

V zadnjem hipu preprečena velika avtobusna nesreča. Radi skrajno slabe in razdrapanne ceste med Mariborom in Ptujem hudo trpijo lepi ter ugodno opremljeni avtobusi mariborskih mestnih podjetij. V času enega meseca je na zgoraj omenjeni proggi vozeči avtobus doživel na istem mestu dve nesreči, ki po srečnem naključju in po preudarnosti ter du-

»Vidva sta moja edina in prava prijatelja, zaradi tega vam bom razodela skrivnost.«

Njen glas je tako svečano donel, da je Erik vzdrltel. Zgrozil se je ob misli, da bo ta brezvestni lopov vedel za Marijino skrivnost.

Marija je stopila k omari. Iz nje je vzela zemljevid Amerike. S prstom je zarisala črto ob meji Kalifornije in Nevade ter rekla:

»Tu približno, v tem kraju...«

Erik je nenadoma vstal in jo prekinil:

»Marija, vi ste ženska in bi se morali desetkrat premisliti, preden nama zaupate to skrivnost. Morda jo boste nevednežu razodeli?«

Marija ga je pogledala začudeno.

»Erik, kaj vam je? Zakaj ste tako slabo razpoloženi? In zakaj se podcenjujete? Sicer pa zaman ugovarjate. Jaz bom povedala vse in vi me boste morali poslušati.«

»Rad vas bom poslušal, toda ne v navzočnosti tega človeka.«

Pri tem je spet sovražno premeril Rogerja. Čutil je, da bo zdaj prišlo do odločitve.

Marija dolgo ni odgovorila. Rogerja je gledala, ki je za hip prebledel, potem pa se skušal smehljati. Njen pogled je zablodil od Rogerja k Eriku, potem pa spet k Rogerju.

haprisotnosti šoferja nista zahtevali žrtev. V bližini gostilne Žirak se je pred enim mesecem zlomila radi obupnega tresenja preko cestnih kotanj os, ki veže sprednji kolesi. Radi te prve nesreče je zdrknil avtobus s ceste in se zaletel z vso silo v občestno jablano. Polomila se je karoserija, blatniki in luči. Žrtev ni bilo, ker je bilo vozilo prazno. V začetku minulega tedna je doletela isti avtobus kmalu potem, ko je odpeljal iz Ptuja, v vasi Hodoš ista nesreča. Na skrajno slabi cesti se je zlomila sprednja os kot prvič ob desnem kolesu. K sreči je šofer takoj uganil, kaj se je zgodilo, ter je hipno zavrl avtobus. Ko se je avtomobil, ki je bil poln popotnikov, ustavil, je šofer povedal, iz kake nesreče jih je otel v zadnjem trenutku s svojo duhaprisotnostjo. Popotniki so izstopili in so videli na lastne oči, da sta bili zaradi zloma osi usmerjeni sprednji kolesi vsako v svojo smer, prednji del avtobusa pa je že bil zdrknil za dober meter proti občestnemu jarku. Omenjeni sreči v nesreči vpijeta po popravilu in zasipanju najbolj nevarnih cestnih lukenj ter kotanj!

Smrt radi strele. Med silnim bliskanjem in grmenjem je v Turnišču dne 21. julija udarila strela, ki je povzročila smrt 15 letne deklice Polanjšček Barice. Domači, razen gospodarja, ki je opazoval razgrajajočo nevihto, z deklico so bili v sobi v prijetnem razgovoru. Kar naenkrat pa se je nebo močno zasvetilo ter je v bližini sosedovega strelodavca udarila strela. V istem trenutku je deklica, ki je sedela v družbi sorodnikov, padla s stola in nezavestna obležala. Po trditvi gospodarja, ki je na krik priteknel v sobo, je bil v sobi močan po žveplu dišeč dim. Domači so se na vso moč trudili, da bi deklico spravili k zavesti, a njih trud je bil brezuspešen, zato so poklicali zdravnika, ki je ugotovil, da je bila deklica po kratki nezavesti mrtva. V velikem strahu jo je zadela srčna kap, kar se da sklepati iz tega, da so bili istočasno v sobi tudi drugi otroci in odrasli, a se nikomur drugemu ni nič zgodilo. Kje je strela prišla v sobo, se ne da dognati, ker so bila okna in vrata zaprta. Ta nesrečen slučaj je po vsej okolici vzbudil veliko pozornost in sočustvovanje.

Udarec žage smrtno zadel žagarja. 48 letnega žagarja Antona Capla iz Lačne gore v opoltniški okolici pri Slov. Konjicah je udarila žaga pri delu tako hudo v trebuh, da je umrl na posledicah v celjski bolnišnici.

Nesreča s samokresom. Iz Slov. Konjic, kjer se je mudil po opravkih, se je vrnil zadnje dni domov v Skomarje posestnik Jernej Ločnikar. Očetu sta hitela naproti 12 letni sin in štiriletna hčerka. Fant je segel očetu v žep, da bi potegnil iz njega običajne slad-

korčke, a je zagrabil za samokres, ki mu je padel na tla. Sin je orožje pobral. Ko se je pripognila tudi sestra, je naenkrat odjeknil strel in krogla jo je smrtno zadela v trebuh.

Dinamitna patrona mu razmesarila roko. Edvard Laznik, 38 letni posestnik, je razstreljal kamenje v kamnolomu v Stranichah pri Konjicah. Dinamitna patrona je prehitro eksplodirala in mu razmesarila levo roko. Laznik se zdravi v celjski bolnišnici.

Mlatilnica odrezala posestniku tri prste. Posestnik Ivan Kranjc iz Lopate pri Celju je zašel z desno roko v mlatilnico, ki mu je odsekala tri prste. Poškodovani se zdravi v celjski bolnišnici.

Padel iz vlaka in se hudo poškodoval. V Štorah pri Celju je padel iz vlaka Nikola Savič iz Vladjeviča pri Dolnjem Vakufu, ki se je peljal v Maribor na orožne vaje. Hudo poškodovanega so oddali v celjsko bolnišnico.

Avtomobilska nesreča. Skozi Latkovo vas pri Št. Pavlu v Savinjski dolini so se peljale v avtomobilu štiri osebe in med temi novoporočenca Jože Praprotnik in njegova žena Ana. Na nekem ovinku je zadel avtomobil ob brzjavni drog in ga odlomil. Dva potnika, ki sta sedela spredaj v avtomobilu, sta prebila steklo radi sunka in sta se obrezala ter poškodovala po obrazu. Ženinova mati Marija Praprotnik je dobila tako hude poškodbe, da so jo prepeljali v celjsko bolnišnico.

Tovorni vlak povozil voznika in konja. Med postajama Šoštanj in Šmartno ob Paki je povozil tovorni vlak posestnika Stropnika Martina iz Metleč pri Topolšici in njegovega konja. Stropnik je peljal hode po cesti čez železnico in ni videl prihajajočega tovarnega vlaka, kojega lokomotiva je udarila ob voz, ga vlekla še kakih 200 metrov s seboj in ubila gospodarja ter konja.

Otrok podlegel opeklina. V Gubnem pri Pilštajnu se je polila dveletna posestnikova hčerka Marija Jazbinšekova z vrelo kavo tako hudo, da je podlegla opeklina v celjski bolnišnici.

Strahovite posledice udara strele. V šent Lenartu pri kolodvoru v Brežicah je udarila med nevihto strela v gospodarsko poslopje mladega mesarja Kramariča. S slemena je odskočila skozi okno v hlev in po žici, na kateri je bil priklenjen pes, v električno napeljavno v hišo in od tam v zemljo. V hlevu je omamila strela 22 letnega Kramaričevega mesarskega pomočnika Jožeta Anželj, doma od Sv. Urbana pri Ptuju. Ubila pa je 6000 din vrednega konja ter vola in psa na verigi. Od strele se je vžgalo gospodarsko poslopje, ki je zgorelo s senom ter raznim orodjem. Galilci so otehi hišo. Zgoraj omenjenega Anželja so po nesreči koj prepeljali v bolnišnico, kjer

je umrl po preteku 25 ur. Nepoškodovan je ostal Kramaričev vajenec, ki je bil v trenutku udara na hlevu, kamor je bil poslan po seno za konje.

Ubit od električnega toka. V Št. Lenartu pri Brežicah je udarila strela še v električno napeljavno in je odtrgala žico, ki je padla v neposredno bližino Novakove hiše. 41 letni posestnik Ivan Novak je hotel žico odstraniti, a jo je žal prijel z golo roko. Našli so ga mrtvega z okrog roke ovito žico.

Plačal s smrtjo, ker se je vozil na vagon-skih stopnicah. Iz Ljubljane proti Trbovljam se je peljal s potniškim vlakom 26 letni Ivan Potrpin, mizarski pomočnik od Sv. Jurja pod Kumom. Radi vročine je stal z bratom na stopnicah vagona, medtem ko je vozil vlak proti Lazam. V bližini Laz je privozil mimo drug vlak s precejšnjo brzino. Ker se Potrpin ni dobro držal, ga je vrgel zračni pritisk s stopnic pod vlak. Kolesa so odrezala nepredvidemu pomočniku desno roko in nogu ter je umrl v ljubljanski bolnišnici radi prevelike izgube krvi.

Odvetniški pripravnik smrtna žrtev planin. Dr. Julij Gabrovšek, odvetniški pripravnik iz Kranja, je pri plezanju po stenah v Razorju na Gorenjskem strmoglavil v globočino ter se ubil. Reševalci so prinesli njegovo truplo v Kranjsko goro, od koder je bilo prepeljano v Ljubljano, kjer živi družina smrtno ponesrečenega. Rajni je bil eden najboljših slovenskih šahistov mlajšega rodu.

V planinah smrtno ponesrečil. 24 letni delavec Friderik Hrovatin, zaposlen na parni žagi v Domžalah pri Ljubljani, je zdrknul na Veliki planini v prepad. Z velikim trudom so ga izvlekli iz globine in so ga prepeljali v Kamnik in od tam v ljubljansko bolnišnico, kjer je umrl radi prehudih poškodb. Hrovatin si je prebil pri padcu lobanjo, zlomil desno roko in nogu in površ se je še zelo hudo poškodoval na znotraj.

Skočila iz vozečega vlaka in se ubila. 43 letna šivilja Terezija Pirc iz Podgorice pri Moravčah je šla na božjo pot na Rakovnik v Ljubljani. Ko se je vračala, je stopila v ljubljani v pospešeni potniški vlak, ki se ne ustavi v Kresnicah, kjer je hotela izstopiti, ampak šele v Liti. Med vožnjo je izvedela, da je v napačnem vlaku ter sklenila, da bo skočila v Kresnicah iz vlaka, ki vozi skozi postajo bolj počasi. Ko je privozil vlak mimo postajnega poslopja, so se odprla vpricho sl bujočega prometnika vrata vlaka in Pirčeva je skočila s hrbotom naprej. Vrglo jo je po tleh in pri padcu si je prebila lobanjo ter obležala v mlaki krvi. Prometnik ji je priskočil z osebjem postaje na pomoč. Medtem, ko so jo prenesli v čakalnico, je izkrvavela.

»Erik,« se je oglasila naposled, »vi še nikdar niste povedali ali storili kaj takega, za kar ne bi mogli odgovarjati.«

»Hvala lepa za priznanje!« je odvrnil mladenič. »Res sem bil vedno odkrit in sem se zavedal odgovornosti za vse, kar sem počel.«

»Želim, da bi tudi zdaj bilo tako!« je skoraj drhte rekla Marija.

Mladenič je uvidel, da ga Marija ni razumela, zato je povedal naravnost:

»Marija, vztrajam pri tem, kar sem rekel: v navzočnosti tega človeka nočem slišati o vaši skrivnosti, ker on ni vreden vašega zaupanja.«

»Erik!« je vzkripela Marija. »Jaz poznam Rogerja in mi je hudo, ker ste ga v moji navzočnosti tako žalili.«

»In to je zame zadosten vzrok, da naredim konec prepiru,« se je zdaj oglašil Roger.

»Gospod Roger, vi lahko storite kar hočete,« je ostro odvrnil Erik, »toda če vam hoče Marija zaupati skrivnost, ki je za njo in njena brata važna, jo moram svariti.«

»Toda jaz nočem, da bi me svarili!« je spet vzkripela Marija. »Ali ste slišali, Erik? Nočem...«

»Potem bom to storil proti vaši volji,« je odločno odgovoril mladenič. »Roger je živinski tat in živinski tatovi...«

Roger je zakričal in se zagnal proti Eriku. Marija ga je zadržala. Naglo se ga je oklenila in se obesila nanj z vso težo. Roger se je ni otepal, temveč jo je privil k sebi. Dekle je jokalo, on pa je pogledal Erika in nekam zmagoslavno dejal:

»Če se še zdaj niste prepričali o tem, da vaše obrekovanje ni uspelo, potem ste največji bedak v vsej Kaliforniji in Nevadi.«

Erik ni odgovoril. Gledal je Marijo, ki se je medtem izvila iz Rogerjevega objema, a njega ni pogledala.

»In zdaj pojdite, gospod Folkman!« se je spet oglašil Roger.

Erik je še vedno gledal Marijo. V njem je vrelo. Razjedala ga je zavest, da ga Marija obsoja, nič manj pa tudi slutnja, da bo deklica postala žrtev brezvestnega lopova. Nekoliko je še upal, da se bo Marija morda premislila in želela dokaze za njegovo prejšnjo trditve. Varal se je. Marija ga je za trenutek pogledala in dejala:

»Da, gospod Folkman, pojdite! Žal mi je, da sem vas morala spoznati tudi od te strani!«

Erik se je trpko nasmehnil.

»Dobro, pojdem! Z Bogom, gospodična Marija!«

Priklonil se je in šel proti vratom, ne da bi pogledal Rogerja. Pri vratih se je za hip ustavil. Nekaj je še hotel povedati, a se je premislil. Naglo je odprl vrata in jih spet zaprl za seboj.

Za vsakega otroka poseben tank! Tako je sklenila neka ameriška tovarna v Minneapolisu v Združenih ameriških državah, kjer izdelujejo na tekočem traku igračkaste tanke za dečke. Naročil je toliko, da jih tovarna ne more sproti izvrševati. Dečki bodo pri svojih igračkah, ki so popoln posnetek pravih tankov, imeli tudi maske proti plinom.

Smrt znamenitega cigana. Te dni je umrl v Budimpešti Imre Magyary, ki so ga smatrali za najbolj priljubljenega in najbolj slovitega madžarskega ciganskega primasa. Budimpeštanski radio je dvakrat na teden prenašal njegove koncerte iz hotela »Hungarie«, ki so jih poslušali ljubitelji ciganske glasbe po vsem svetu. Ze njegov oče je

(Dalje sledi)

19 letni mladenič padel s senika in se ubil. Na Janžekovskem vrhu pri Sv. Urbanu pri Ptujju se je zgodila nesreča, pri kateri je bil ob življenju 19 letni mladenič Anton Satler. Omenjeni je spal na seniku s 14 letnim pastirjem. Ker mu je bilo ležišče pretrdo, se je preselil na drugo, mehkejšo mesto. Z novega ležišča pa je zdrknil v spanju v gumno in obležal mrtev s prebito lobanjo.

Strele jih je samo prestrašila, a ne poškodovale. Med hudo uro na Šmarni gori pri Ljubljani so se umaknili ljudje deloma v cerkev in deloma v tamkajšnjo gostilno. Strela je udarila v zvonik. Z zvonika je preskočila na tamkajšnjo stojnico in razmetala deske, nato pa je švignila skozi okno naravnost med ljudi v krčmi. Na srečo je nekatere samo oplazila, sicer je pa brez večje nesreče zopet zgignila. Ljudje, ki so vedrili v gostilniški sobi, so si kmalu opomogli od strahu in hvalili Boga, da jih ni zadelo — jhušje.

Prva pomoč po toči oškodovanim. Kot prvo pomoč po toči oškodovanim je nakazala banovina za okraj Celje 85.000 din, za okraj Slov. Konjice pa 45.000 din. Prva podpora je namenjena za nakup semenja, umetnih gnojil, škropiva in drugih sličnih potrebščin.

Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru opozarja vinogradnike, da izvrše peto škropljenje proti peronospori do 30. julija. Deževno vreme bo razvoj boleznih zelo pospešilo povsod tam, kjer škropljenje ne bo pravilno in pravočasno izvršeno.

Otvoritev pohorske ceste nepreklicno dne 4. avgusta. Po Mariboru in okolici neki neodgovorni ljudje raznašajo vesti, da se je blagoslovitev in otvoritev ceste Reka—Sveti Arah preložila za poznejši čas. To ni res! Slovenska blagoslovitev in otvoritev se bo vršila ob vsakem vremenu v nedeljo, 4. avgusta. Začetek slovesnosti ob 9 v Reki pri Hočah. Ob desetih bo na kraju nove banovinske ceste v gozdu pod Sv. Araham blagoslovitev in otvoritev ceste. Ob 11 bo pri cerkvi sv. Areeha pod milim nebom služba božja (prevz. gošp. knezoškof dr. Tomažič). Popoldne bo ljudska veselica. Udeležence opozarjamo, da si naj sami oskrbijo avtomobile za vožnjo na vrh Pohorja, ker pripravljani odbor ne more dobiti dovolj vozil.

Kralj boter devetemu viničarskemu sinu. V Ilovcih v župniji Sv. Miklavž pri Ormožu se je rodil viničarski družini Matije Jerebiča deveti sin, kateremu je botroval naš kralj Peter II. po svojem zastopniku g. polkovniku Petru Kilerju iz Maribora. Kraljevega zastopnika so sprejeli pred cerkvijo v Šmiklavžu krajevni uradi, društva in velika množica domačinov. Pozdravne besede je izrekel kralje-

vemu odposlancu g. župnik p. Anzelm Polak, ki je poudaril zvestobo in veliko ljubezen Šmiklavčanov do kraljeve hiše. Ob koncu govora je zaklical Nj. Vel. kralju »Bog živi!«, godba pa je zaigrala državno himno. Zahvali g. polkovnika so sledili pozdravi predsednika gasilske čete, g. šolskega upravitelja in slovenskega fanta v kroju. Kraljevi odposlanec je viničarjevo družino obdaroval in se dal slikati v njeni sredini.

Zopetni pristanelek nemških poskusnih balonov. Pred nedavnim smo poročali, da je pristal v okolici Pragerskega nemški poskusni balonček vremenoslovske postaje v Lindenbergu v Nemčiji. Dne 23. julija okoli pol dneva je naletel v Brežah v občini Poljčane blizu svojega doma posestnik Petrinjak na balonček z merilnim aparatom št. 1672. Balonček in padobran sta nekoliko trpela na vožnji iz Nemčije na Spodnje Štajersko. Balonček je imel listek, kateri je vseboval prošnjo, kaj naj napravi z njim najditelj. Vožnja je trpela komaj neka ur, ker je bil balonček na Nemškem izpuščen 23. julija in je še isti dan pristal pri nas. Posestnik Petrinjak je oddal najdbo okrajnemu načelnstvu, ki jo bo poslalo nazaj zgoraj omenjeni opazovalni postaji. — Iz zgoraj omenjene vremenske opazovalnice je pristal balonček z merilnimi napravami tudi v Št. Vidu nad Valdekom. Tam je našel balon na svojem posestvu Jožef Aberšek in je ukrenil vse potrebno, da bo dobila opazovalnica merilne aparate, ki so bili v balončku.

Vrste kmečkih delavcev se množijo. V torek, 30. julija, je Vinarska šola v Mariboru poslala med kmečko ljudstvo 27 absolventov. Učiteljstvo Vinarske šole pod vodstvom g. ravnatelja Priola je v vzgojo in izobrazbo teh svojih fantov vložilo mnogo truda, ki ni bil zaman. Učni uspeh je namreč nad vse zadovoljiv. Tako je Vinarska šola iz najboljših kmečkih fantov, ki se na tej šoli zbirajo leto za letom, ustvarila res idealne delavce na združnem in kmetijskem strokovnem polju med našim kmečkim ljudstvom. Taki delavci so nam danes bolj kot kdaj koli potrebni, kajti novi časi, ki se nam približujejo, bodo potrebovali baš take ljudi. Iz tega ozira moramo biti banovini in učiteljstvu šole iz srca hvaležni za vse, kar so za vzgojo fantov storili. Učiteljstvu in učencem pa k uspehu iskreno častitamo!

Novo cesto gradijo iz Štor proti Št. Janžu nad Štorami in Svetini. Cesta je že zgrajena v precej dolgi progi pod Št. Janžem in se bo gradnja nadaljevala sedaj proti Štoram, pozneje pa se bo podaljšala še do Svetine. Cesta, v kolikor je že zgrajena, je prav lepa in bo za vsak vozovni promet sposobna.

Kratke tedenske novice

Anglija je priznala 23. julija novo češko-slovaško vlado, ki je bila sestavljena v Londonu.

Novi angleški vojni preračun znaša okoli 800 milijard dinarjev. Anglija je v vojnih izdatkih pred Nemčijo.

Najnunnejše delo novih vlad v baltičkih državah, ki so bile sestavljene iz komunistov, je bila — odpoved konkordata.

Sovjetski vrhovni svet bo sklican na zasedanje 1. avgusta. Ob tej priliki bo določena nova uprava v priključenih baltičkih državah ter v Besarabiji in Bukovini.

Norveška vlada v Londonu je poslala norveškemu parlamentu izjavo, v kateri poudarja, da bo nadaljevala vojno ob strani Anglije.

Romunska vlada je odpoklicala iz Londona svojega poslanika radi zaostitve odnošajev med Romunijo in Anglijo. Angleška vlada je namreč po svojem poslaniku posvarila romunsko vlado glede njenega ravnanja z angleškimi državljani.

Anglija je sklenila raztegniti pomorsko zaporo tudi na Španijo in Portugalsko, češ da ti dve nevtralni državi dobavljata Nemčiji surovine, ki jih uvažata iz čezmorskih dežel.

Po izjavi sovjetskega komisarja za vojno mornarico Kuznecova bo rusko brodogradnja najmočnejše na svetu. Lani je bilo zgrajenih 112, letos pa nadaljnjih 168 najmodernejših vojnih ladij.

Stoletnico otroških vrtcev so praznovali zadnje dni v Nemčiji.

40 letnico vladanja je slavil zadnje dni italijanski kralj in cesar Viktor Emanuel. Jubilant se je rodil leta 1869. Poročil se je leta 1896. s hčerko rajnega črnogorskega vladarja Nikita.

Predsednik Slovaške dr. Tiso je podpisal ukaz, po katerem je Tuka postavljen za zunanjega ministra, Mach pa za notranjega ministra in bo prevzel ponovno poveljstvo nad Hlinkovo gardo.

Med Anglijo in Japonsko je izbruhnil nov hud spor. Japonci so aretirali, ne da bi navedli razloge, v petih mestih na Japonskem 11 uglednih angleških industrijalcev.

Do 26. julija se je preselilo iz Romunije v Besarabijo 149.974 Besarabcev. Preseljevanje se še nadaljuje.

Zasedeno Francijo so razdelili Nemci na pet okrožij, v kateri se bodo mogli vrniti francoski begunci v smislu nemških odredb.

Francoska vlada bo objavila prihodnje dni seznam tistih oseb, ki bi naj bile postavljene radi vojne krivde pred izredno sodišče.

V Združenih ameriških državah so imeli v minulem tednu 40 stopinj Celzija vročine.

Neznosna vročina je zahtevala v Združenih ameriških državah v teku minulega tedna 550 smrtnih žrtev sončarice.

Parlamentarne volitve bodo v jeseni na švedskem. Volilni boj je pričel s shodi zadnje nedelje.

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialist kirurg dr. Černič. 23

bil znamenit primaš, ki ga je nekdanji madžarski ministrski predsednik Koloman Tisza imel zelo rad in ki je večkrat igral tudi staremu Francu Jožefu. Njegov sin, ki je obiskoval glasbeno akademijo, je družil v sebi staro cigansko nadarjenost za glasbo z moderno muzikalno kulturo. S ponosom je pripovedoval, da ni igral samo zadnjemu avstrijskemu cesarju, temveč tudi angleškemu kralju in holandski kraljici. V starosti 46 let je umrl za boleznijo na ledvicah.

Čebele usmrtila slona. Slon velja za debelo-kožca, ki mu nobena stvar ne more kmalu doživeti. Kakor pa kaže neka vest iz Kalkute, bo malo drugače. V bližini Madrasa je nekega slona napadel roj čebel.

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

*

»Počakajte, prosim, trenutek; bom poklicala gospodično,« je odgovorilo dekle in odhitelo skozi zadnja vrata.

Še preden sta minuli dve minuti, je prišla trgovka. Nekaj trenutkov je strmela v tujko, potem pa je planila k nji:

»Za božjo voljo, Tilka, ali si ti? Ali je mogoče?«

»Dober dan, Trezika,« je rekla Tilka hladno in ponudila Treziki komaj prste, ne pa cele roke; »ali bi se lahko na samem kaj pomenili?«

»Seveda. Stopi z menoj v sobo!«

Skozi stranska vrata in skladišče sta prišli v svetlo prijazno sobo, ki je gledala na vrt. Trezika je pomagala Tilki, da si je slekla plašč, potem jo je posadila na zofo, sama pa si je pristavila stol.

Nekaj časa sta gledali druga drugo. Nobena se ni posebno spremenila. Končnica je v svoji elegantni obleki bila videti večja, obraz ji je postal še ljubejši, koža še bolj bela in nežna kakor nekdanj; kodrastji lasje so se še svetili zlatorumeno, le na čelu je bila rahla brazdica.

14 Trezika je bila nekoliko polnejša ko prej kdaj, pa tudi ona se ni nič postarala; na obrazu ji je bila tiha otožnost.

Celo minuto sta obe molčali, kakor da vsaka pričakuje, kdaj bo druga začela in spregovorila. Nazadnje je dejala Trezika:

»Tilka, govori vendar! — Kaj je s teboj? Tako čudna si. Od kod prihajaš?«

»Najprej mi ti odgovori!« je dejala Tilka še vedno hladno. »Ali sva si še, kakor sva si bili? Ali se je najino prijateljstvo razbilo?«

»Zakaj neki? Kako bi se bilo najino prijateljstvo razbilo?«

»Saj mi nisi hotela več pisati.«

»Kako bi ti naj bila pisala, ko pa že tri leta nisem mogla zvedeti, kje si, čeprav sem na vse strani spraševala?«

»Tudi na moja pisma z Brezij mi nisi odgovorila.«

»Tri tvoja pisma so se izgubila in tudi mojih ena karta.«

Tilka je neverna zmajala z glavo.

»Čakaj, ti bom dokazala,« je rekla Trezika in je šinila iz sobe.

Šele čez sedem ali osem minut se je vrnila in je izročila prijateljici pismo, ki ga ji je pisala 16. januarja 1891. in ki ga je pošta vrnila z opombo: »Odpoto-

Najdeno truplo utopljenega delavca. »Slov. gospoda.« ja poročal, da je utonil 14. julija pri kopanju v Breznu ob Dravi 28 letni Jožef Melhar, poročeni delavec v Westnovi tovarni v Celju. Njegovo truplo so našli v jezu na Fali in so ga prepeljali v Celje, ker je bil rajni iz Loznice pri Celju.

Požari

V viničarskem poslopju posestnika Vivoda v Gabrovniku pri Slov. Konjicah je izbruhnil ogenj. Na mah je bila lesena in s slamo krita hiša v objemu plamenov. Gašenje je bilo onemogočeno zaradi pomanjkanja vode. V hiši je stanoval delavec Franc Grosek, kateremu je zgorelo pohištvo ter nekaj živeža. Vivod ima škodo le delno krito z zavarovalnino.

V Bratislavcih pri Polenškaku je izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Potrča. Zgorelo je gospodarsko poslopje, sosedna hiša in štiri svinje. Škoda znaša 40.000 din.

Pogojni odpust iz kaznilnice. Iz mariborske maške kaznilnice so odpustili pogojno 28 kaznjencev.

25 krat kaznovana, a je še zagrešila sleparijo. V Mariboru je bila izročena sodišču šivilja Frančiška Simonič od Sv. Andraža v Slov. goricah, ki je bila že 25 krat kaznovana radi sleparij in tatvin. Njena največja kazen je znašala pet let težke ječe. Tokrat in že šestindvajsetokrat je zagrešila večjo goljufijo. Od inženirjeve soproge Roze Kotnik je izvabila platna za perilo v vrednosti 4000 din ter še 1000 din gotovine za delo, od trgovke Ivanke Legat pa 900 din gotovine.

Hudobija, ki zasluži ostro kazen. Iz Slatine Radenci poročajo: Pri posestniku Francu Kupljenu na Radenskem vrhu sta se zglasila Alojz

Roškar in Feliks Slana z Radenskega vrha. Ker jima radi vinjenosti niso postregli s pijačo, sta nasekala in poškodovala iz maščevanja starejši oreh. — Posestniku Jakobu Himelraju v Murščaku sta Jakob Strniša in njegov sin iz maščevalnosti izruvala več drevesc. — Posestniku Fr. Vrečiču v Boračovi je narezal leta 1938. neznanec 400 sadik zelja. Letos se je ujel prvotni neznanec maščevalec pri istem delu, ko je v noči spet narezal istemu posestniku 175 sadik zelja. Na kratko označena maščevalnost se bo razčistila pred sodiščem in zasluži strogo kazen.

Spečemu vozniku izmaknil z voza dragocene cevi. V Slov. Bistrici je peljal iz Maribora uslužbenec Jožef Soršak 17 jeklenih cevi. Pred Sv.

Jožefom v bližini Bistrice je voznik zaspal in nekdo mu je izmaknil z voza štiri 2100 dl vredne cevi ter izginil. Orožniška poizvedovanja so dognala, da je pripeljal mimo spečega voznika tovorni avto iz Gorenjske. Šofer Valentin Kepa je naložil cevi na avto, jih odpeljal v Komendo in jih pustil pri nekem trgovcu. Orožniki so cevi zaplenili.

Vlom pri posestniku. V štajngrobu pri Novi štifti je bilo vlomljeno pri posestniku Jakobu Strnadu. Vlomilec je odnesel 3000 din gotovine.

Tatvina vina. V Ljubecni pri Celju je bilo ukradenih iz Jesenikove kleti dvakrat po 300 litrov vina v vrednosti 1500 din. Oblast je izsledila krivca po kozarcu, katerega je našla pri njem.

Po svetu

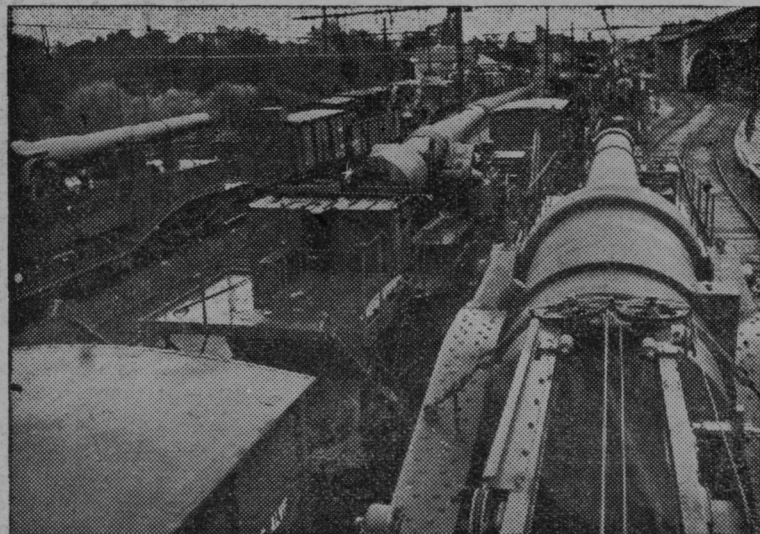
Velika in obsežna povišanja v nemški vojski. Vodja nemške države Hitler je kot najvišji vojaški poveljnik izvršil celo vrsto vojaških napredovanj, ki jih je objavil v posebno počastitev odlikovancev pred državnim zborom 19. julija. Hitler je predvsem poudaril v svojem govoru pred poslanci, koliko se ima nemška vojska in z njo nemški narod zahvaliti dosedanjemu generalnemu feldmaršalu Göringu, stvaritelju nemškega vojnega letalstva. Zato ga je imenoval za državnega maršala ter mu podelil veliki križ železnega križa. Naslov »državni maršal« se je tokrat pojavil prvič. V 14. stoletju je bil vrhovni vojaški poveljnik nemške »državni general feldmaršal«. Njegov čin je bil višji od činov vseh maršalov in knezov. Princ Evgen je bil n. pr. takšen »državni generalfeldmaršal«

in po njem še nekateri avstrijski generali. Naslova »državnega maršala« pa ni bilo. V srednjem veku je Nemčija sicer poznala naslov »državnega višjega maršala«, toda ta naslov ni bil vojaškega, temveč dvornega značaja in je pozneje za stalno prešel na saške zborne kneze. — Vrhovni poveljnik suhozemne vojske general Brauchitsch je bil povišan v generalnega feldmaršala in z njim še 11 zaslužnih generalov, med njimi poveljniki posameznih nemških armad generali Rundstädt, Leeb, Reichenau, List in Kluge, nadalje načelnik Hitlerjevega glavnega stana Keitel ter trije generali letalstva: Milch, Sperle in Kesselring. Mnogo generalov je bilo imenovanih za generaloberste.

Primerjava vojne moči med Anglijo na eni strani in Nemčijo ter Italijo na drugi strani.

Nemška vojaška godba igra v francoskem mestu

Od Nemcev zajeti ogromni francoski topovi

vala — ni znano, kam.« Tilka je motrila kuverto, vzela pisanje iz nje in ga pazljivo prebrala. Čez nekaj časa je vprašala začudeno:

»Kako je mogoče, da se pisma kar po vrsti izgubijo?«

»Saj se niso izgubila, ampak nekdo jih je prestregel,« je povedala Trezika. »Zase si mislim, kdo je bil. Po mojem nihče drug kakor Urh, tvoj brat.«

»Kaj? Urh naj bi jih bil prestregel? Zakaj pa?«

»O tem se bova pozneje pogovorili... Zdaj bi rada o tebi kaj izvedela — od kod prihajaš, kako se ti je godilo, kaj te je spet proti domu pripeljalo. Mnogo skrbi in strahu sem se naučila zaradi tebe.«

»Torej me nisi pozabila? Še me imaš malo rada?«

»Kako moreš vpraševati, Tilka? Ti si mi moja ljuba in edina prijateljica!«

Tilka je planila pokonci, objela prijateljico in zahtela na njeni rami:

»Moj Bog, tedaj imam na vsem svetu vendar še nekoga, ki me ima rad!«

Potem se je začela jokati, da jo je vso treslo.

»Za božjo voljo, Tilka, nikar tako!« jo je opominjala Trezika. »Pametna bodi, pomiri se in povej mi, kako je bilo!«

Šele čez nekaj časa se je Tilka pomirila.

»O sebi bi ti mogla malo in veliko povedati, pa ti bom na kratko,« je dejala.

Potem je pripovedovala, kako se ji je zadnja tri leta godilo, pa le v glavnih obrisih.

Tilka je bila čisto zagrenjena, ko na svoje zadnje, nujno pismo, ki ga je dne 10. januarja 1891. pisala Treziki, v naslednjih dneh ni dobila odgovora. Prav tisti čas je prišlo ono lažnivo, nesramno pismo od Lizke Škerjanc, ki mu je Tilka tem raje verjela, ker ji je Trezika že poprej enkrat nekaj o nekih marnjih omenila, ki da se pletejo okoli njenega moža, mož ji pa na njeno novelno voščilo tudi ni odgovoril. Ker je Trezika tudi molčala, si je Tilka vse obrnila na hudo. Bila je prepričana, da se ji je Jurij izneveril; to jo je tako strašno zadelo, da ni mogla ne spati ne jesti in z nikomur govoriti; hodila je z objokanimi očmi kakor izgubljena ovca. Ko sta gospod Majer in njegova tašča silila v njo, jima je nazadnje razodela svojo žalostno usodo in povedala vse, kako je z njo in zakaj je šla od doma; kajti doslej je to skrivala pred njimi. Gospod Majer in stara gospa, ki sta bila v kratkem namenjena na pot, sta ji odslej na moč prigovarjala, naj gre z njima in naj ostane pri otroku za varuško. Tilka se ni dolgo upirala; saj bi se bila od male Lidi je itak težko ločila, denarja tudi že ni več imela in na kako drugo službo ni bilo upanja. Z domačimi ni hotela imeti nobenega opravka več, vrniti se domov pa bi bila še manj hotela. Otroku bi ji itak ne

Orjaška žival je podrla neko drevo in pri tem razdejala gnezdo čebel. Pobesnele žuželke so se zakadile v žival, slon pa jo je pobrisal, kar so ga nesle noge. Ni mu pomagalo. Čebele so ga tako dolgo zasledovale, da se je zvrnil, nakar so ga opikale do smrti. Znanosti podoben primer doslej ni bil znan.

Najhitrejši govorniki. Filologi so ugotovili, da so Francozi najhitrejši narod, kar se tiče govorenja. Na minuto izgovore do 350 zlogov. Na drugem mestu so Japonci s 310, na tretjem Nemci z 250 in na četrtem Angleži z 220 zlogi na minuto. Najpočasnejša v govorenju so neka polinezijska ljudstva, ki izgovore komaj 50 zlogov na minuto.

Po nemški statistiki ima Velika Britanija okrog 48 milijonov prebivalcev, Nemčija 85, Italija pa 45 milijonov. Državi osi razpolagata torej s 130 milijoni ljudi. Število moških v starosti od 18 do 50 let, ki prihajajo v poštev za vojno službo, znaša v obeh taborih 25% vsega prebivalstva. Po tem bi bilo Veliki Britaniji (če ne štejemo kolonij) na razpolago okrog 12 milijonov, Nemčiji in Italiji pa nad 32 milijonov vojakov in mož za uporabo v vojnih industrijah.

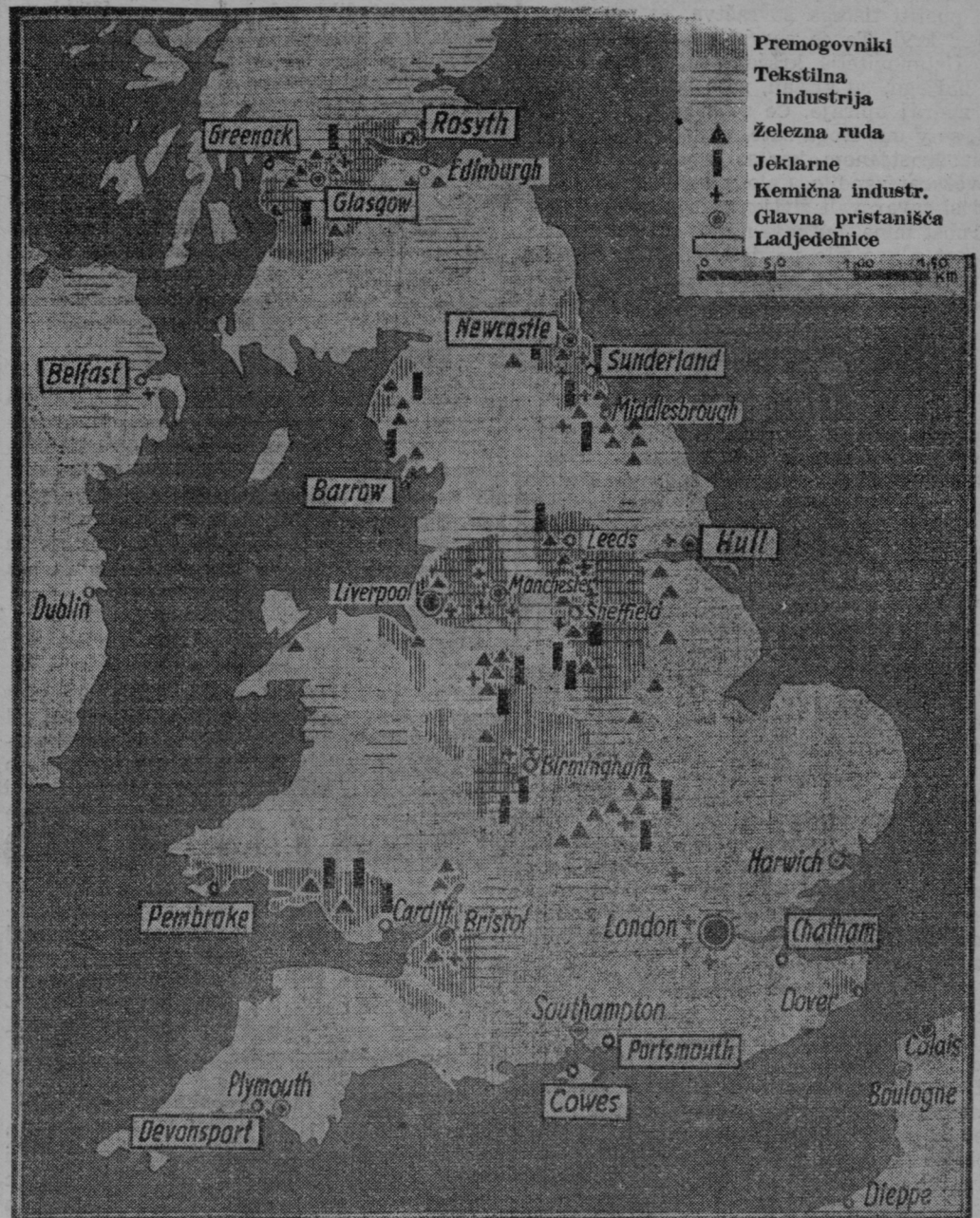
Francoska vlada proti vojnim krivcem, dezertjerjem in nepokornežem. Petainova francoska vlada je izdala odločbo, po kateri pridejo pred sodišče bivši ministrski predsednik Daladier in še trije ministri radi vojne napovedi Nemčiji in vodenja vojne proti njej. Daladier je bil prepeljan iz francoske severnoafriške kolonije Maroko v glavno francosko пристanišče Marseille. Razen tega je določeno, da bodo vsi francoski državljani, ki so zapustili ozemlje Francije med 10. in 30. junijem, izgubili državljanstvo in vso imovino, razen če dokažejo, da so bili nujno zadržani. Ista kazen zadene tudi one, ki se v francoskih prekomorskih posestih ne ravnaajo po odredbah Petainove vlade.

Kake dobrote je dobila sovjetska Rusija z zasedbo Besarabije? Z zasedbo Besarabije je dobila sovjetska Rusija in izgubila Romunija po romunski gospodarski statistiki: 20% koroze, katero je dajala Romuniji Besarabija, dalje 37% ječmena, 17,5% pšenice in 30% celokupnega pridelka rži. V Besarabiji je bila žetev vselej dobra, čeprav je drugod zatajila. Letos n. pr. bo romunska žetev v ostalih krajih države za 20% slabša od lanske, v Besarabiji pa boljša, kakor že 20 let ni bila taka. Od romunskega izvoza sončnic v Nemčijo je dajala Besarabija 80%, soje (znameniti in rodovitni manžurski fižol, iz katerega pridobivajo razna najfinejša olja in je tudi njegova cima izdatna živinska krma) pa 85% izvoza. Nemško društvo, ki je gojilo sojo, je izgubilo blizu 500 milijonov lejev vloženega kapitala ter nadaljnjih 500 milijonov, ki jih je kreditiralo kmetom za žetev, preračunano na 10.000 vagonov. Z izgubo Besarabije je Romunija prenehala kot izvoznica soje in sončnic. Besarabija je tudi imela tretjino vinogradne kulture Romunije na prostoru 350.000 ha. V Besarabiji sta bili tudi dve, v severni Bukovini pa ena največjih sladkornih tovarn Romunije.

Krščanska družina je cilj stremjenja vseh tistih, ki se resno trudijo, da bi obnovili sedanjo človeško družbo. Osnovna celica družbe je družina. Zdrava družina — zdrava družba, bolna družina — bolna, razpadajoča družba. Med tistimi činitelji, ki hočejo sedanje

človeštvo obnoviti iz njegove osnovne celice — družine, je v prvi vrsti katoliška Cerkev. Papež Pij XI. je izdal prav lepo okrožnico o krščanskem zakonu in o krščanski družini. Iz te okrožnice zajemajo pouk in pobudo ne samo katoličani, marveč tudi nekateri protestantje in ločeni kristjani. Sedanji papež Pij XII. kaj rad sprejema novoporočence, da

jih opominja na pomen, važnost in naloge krščanske družine zlasti v sedanji dobi, ko pustoši po raznih narodih bela kuga, ko propada morala in se širi nekrščanska vzgoja mladine. S posebnim priznanjem govori sveti oče o takih družinah, v katerih je mnogo otrok in katere so prešinjene z duhom pravega životvornega krščanstva. Tako je nedav-

Zemljevid Anglije in kraji njene industrije

Ruski car Aleksander III. je bil človek ne navadne telesne sile. Igraje je pretrgal celo igro kvart in s prsti zvil kovanec za pet rubljev. Nekoč ga je avstrijski poslanik nadlegoval z raznimi pretiranimi zahtevami in ker je car vse zahteve odločno odklonil, se je Avstrijec spozabil in zapretil, da bo Avstrija mobilizirala tri kore svoje vojske na ruski meji, da bi s tem dala poudarka svojim zahtevam. Aleksander III. pa je posegel po srebrnih vilicah, jih skrivil v zanko ter položil pred poslanika: »Takole bom napravil z vašimi tremi kori.« Poslanik dunajskega dvora je nato preplašen utihnil.

Ruski car Nikolaj I. je pri inspekciji kadetskega korpusa opazil na

dali, še pustili bi je ne do njiju; morda bi jima več škodovala kakor koristila, če bi se blizu doma kam spravila. Tako je torej šla z Majerjevimi na Gorico in Trst pa dalje z ladjo v Split. Povsodi so ostali kak teden, o veliki noči so šli v Dubrovnik, leto pa so prebili v Švici. Tu je vedeti minula gospoda žalost za rajno ženo, vedno bolj je bil okoli Tilke in nekega dne jo je kar naravnost vprašal, če bi ga hotela vzeti. Da ne sme, tega kot protestant ni razumel in je silil še naprej v njo. Tako Tilki ni ostalo nič drugega, morala je zapustiti družino, ki je bila tako dobra z njo. Težko se je ločila, najteže od male Lidije. Na srečo je med oglasi v časopisu našla kmalu drugo službo, in sicer pri neki grofici Kristalnik, ki jo je vzela za svojo družabnico. Ni imela drugega dela, morala je stari gospe pomagati pri oblačenju in biti vedno okoli nje. Čeprav je bila grofica že stara, je bila kakor obsedena od neugnane želje, potovati in potovati; ni imela nikjer obstanka in je kvečjemu kak teden prebila v kakem kraju. Z grofico je prepotovala Tilka vso Švico, prišla v Benetke, v Rim, v Neapelj, na Sicilijo, potem na Grško, v Carigrad, v Sveto deželo, v Egipt, pa spet nazaj v Dalmacijo in v Italijo, kjer sta zadnje zimo prebili. Pa čim dalje po svetu je prišla, tem bolj se je Tilki tožilo po domu in po otrokih. Ko kamen jo je tiščala tudi negotovost, ko ni vedela, kako je še kaj doma. Da bi se vsaj tega kamna rešila, je v začetku marca pisala domačemu župniku in ga prosila, naj ji

sporoči, kako je z njenimi ljudmi. Toda prejšnji gospod, ki je Tilki toliko dobrega storil, je že dve leti počival za cerkvijo; namesto njega ji je čez nekaj časa odgovoril novi šentanelski župnik in ji sporočil, da je Končnik domačijo prodal in da si je v Podklancu kupil večjo kmetijo, dalje, da je njen oče pred poldrugim letom umrl in da se je njen brat Urh oženil; o Treziki je pisal, da se je preselila v sosednje mestece, kjer si je vzela trgovino z mešanim blagom v najem. To kratko sporočilo Tilki ni bilo dosti, le povečalo je še njeno hrepenenje po domu. Nazadnje ni imela več obstanka, prosila je svojo gospo za štirinajst dni dopusta in gospa ga ji je rada dovolila. Hotela je le svojo nekdanjo prijateljico Treziko obiskati in, če bi bilo mogoče, svoja otročička videti... Z opoldanskim vlakom se je danes pripeljala in si je za več dni najela sobo v gostilni »Pri orlu«, kjer je prej kdaj njen mož navadno prenočeval, kadar so ga opravi zadržali v mestu. Ko je pojužinala, je prosila gospo gostilničarko, da je prisedla, in se ji je izdala za tujko, ki je že bila v teh krajih in v bližnjem šentanelu. Zgovorna gostilničarka ji je jela pripovedovati in ji je nadrobila dosti starih in novih marnjev. Med drugim ji je pripovedovala tudi o Končniku, ki je imel prej gostilno »Pri lipi« v šentanelu, da mu je žena ušla in da že več let ni čuti o njej, ker ji ni bil zvest in se je z neko natakario spečal in njegovo razmerje ni ostalo brez posledic. Če je ženska z otrokom še pri njem, tega ne

no posebno odlikoval družino slikarja Tita Ridolfi. V posebni avdienci je sprejel očeta, mater in 16 otrok: osem sinov in osem hčerk. Najmlajše dete je mati prinesla v naročju v Vatikan pred sv. očeta.

Judje proti kristjanom. Čudno je judovsko ljudstvo. Pregarjano je na svetu od raznih avtoritarnih in nacionalnih držav, vendar ne more pustiti tistega sovraštva, ki mu je nekako v krvi. To je sovraštvo zoper krščanstvo. Ustanovitelja krščanstva, učlovečenega Sina božjega, so križali, zato se tudi krščanstvu zmiraj upirajo. Če so v največji nevarnosti, se v ime Boga zatekajo po pomoč k zavodnim kristjanom, kar se je posebno zadnja leta večkrat zgodilo. Celó v krščanstvo silijo, da bi si zavarovali življenje in obstoj. Ko pa nevarnost mine, butnejo njihove slabe lastnosti zopet z vsó silo na dan. To se je zgodilo na Poljskem, ko so njen vzhodni del zavzele

sovjetske čete. Ne samo, da so judje te čete z največjim navdušenjem pozdravili, kar bi se jim na vse zadnje lahko oprostilo. Šli so dalje. Niso se mogli premagati, da ne bi sovražno nastopili zoper verne kristjane, bodisi katoliške, bodisi pravoslavne, ter jih oškodavali s hujskanjem in ovajanjem. Nekaj sličnega se je, po poročilu italijanskega lista »La Stampa«, zgodilo sedaj, ko so sovjetski vojaki zavzeli Besarbijo. Judje so ta dogodek proslavili s tem, da so ubili ruskega pravoslavnega škofa v mestu Cetatea Alba in tiste ruske duhovnike, ki so pred 20 leti pobegnili iz Rusije v Besarbijo. Prav tako so tudi pobili tiste romunske duhovnike, ki niso imeli časa, da bi pobegnili. Mnogo cerkva so zažgali, mnogo hiš izropali, mnogo posestnikov ubili. Ta dejstva so nov dokaz, da ostanejo judje to, kar so bili: nasprotniki krščanstva.

nulega tedna objavljena v Solnograd, kjer ju je sprejel nemški zunanji minister Ribbentrop. Isto povabilo sta prejela bolgarski ministrski predsednik Filov in zunanji minister Popov. V poučenih nemških krogih izjavljajo, da so razgovori, ki so jih imeli nemški državniki z bolgarskim ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom na eni ter romunskim ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom na drugi strani, predstavljali nadaljevanje razprav, ki so jih imeli nemški državniki nedavno s predstavniki Madžarske v Monakovem. Pri tej priliki so se uredili odnošaji med Bolgarijo in Romunijo. V kakšni zvezi pa naj bi bil poklic slovaškega ministrskega predsednika in zunanjega ministra v Solnograd, pa ni znano.

Romunska državnik sta nato še odpotovala v Rim na obisk k Mussoliniju in zunanjemu ministru grofu Cianu.

Romunija središče nevarnih trenj

Romunija in sovjetska Rusija

Kakor znano, si je vzela sovjetska Rusija od Romunije Besarbijo in severno Bukovino. Kljub mirnemu odstopu teh pokrajin pa razmere med Romuni ter Rusi niso povsem izglajene. Na merodajnem mestu potrjujejo, da je izročil sovjetski poslanik Lavrentijev romunski vladi v Bukarešti opozorilo sovjetske vlade, v katerem izraža sovjetska vlada svojo nezadovoljnost zaradi raznih pojavov v Romuniji. V razgovoru z romunskim zunanjim ministrom je sporočil sovjetski poslanik tudi še željo sovjetske vlade, da bi naj prišla v Romuniji na krmilo ljudska vlada, ki bi imela več razumevanja za sodelovanje med Romunijo in sovjetsko Rusijo.

Romunska vlada je bivšega zunanjega ministra Gafenca imenovala za svojega poslanika v Moskvi in je takoj odpotoval v Rusijo. V diplomatskih krogih pripisujejo temu imenovanju in hitremu odpotovanju Gafenca v Moskvo v pričakovanju neposrednega spopada med Nemčijo in Anglijo še prav poseben pomen.

Romunija in Madžarska

Koj za Rusijo sta se lotili močno okrnjene Romunije Madžarska in Bolgarija, vsaka s svojo zahtevo po odstopu ozemlja. Prva tirja od Romunije po svetovni vojni ji odvzeto Sedmograško, druga pa južno Dobrudžo.

Ker je pa Nemčija in Italija mnogo na tem, da bi bil ohranjen v tem delu Balkana mir, se trudita obe velesili, da bi se spor radi odstopa pokrajin odložil do zasedanja mirovnih pogajanj po tej evropski vojni. Hitler je povabil pred nedavnim v Monakovo madžarske-

ga ministrskega predsednika grofa Telekyja in zunanjega ministra grofa Czakyja. Monakovskega sestanka se je udeležil tudi italijanski zunanji minister grof Ciano. Natančnih poročil o teh razgovorih javnost ni prejela. Sigurno pa je, da sta prejela predstavnik Madžarske v Monakovem od Nemcev in Italijanov navodilo, da naj odloži Madžarska razmiritev z Romunijo do po vojni.

Romunom brani Sedmograško sovjetska Rusija

Kakor kažejo razni znaki, tudi sovjetska Rusija ni za to, da bi odtrgali Madžari od Romunije Sedmograško. Rusija sili v Madžarsko kot protipritisek radi Sedmograške s svojo zahtevo po Podkarpatski Rusiji, katero so si prisvojili Madžari po zasedbi Češkoslovaške po Nemcih. Da bi si Madžarska naklonila Podkarpatsko Rusijo, da bi ta bila bolj za vztrajanje pri Madžarski kakor za odcepitev in spojitve s sovjetsko Rusijo, je že predložila madžarska vlada parlamentu zakonski predlog o avtonomiji Podkarpatske Rusije. Predlog določa širšo avtonomijo, kar pa se ne bo zgodilo na škodo državne celote. Osnetek nosi naslov: Zakon o vojvodini Karpatki in njeni samoupravi.

Romunija in bolgarske zahteve

Ker sta Nemčija in Italija izmirili začasno Madžare in Romune, hočeta isto storiti tudi z Romunijo in Bolgarsko. Dne 23. julija je bilo iz Berlina službeno objavljeno, da sta bila romunski ministrski predsednik Gigurtu in zunanji minister Manolescu proti koncu mi-

Sporno jabolko med Romunijo in Bolgarsko

Sporno jabolko med Romunijo in Bolgarsko je že desetletja tako zvana južna Dobrudža. Pod beleženo označbo je razumeti oni del Dobrudže, ki ga je morala Bolgarija po balkanski vojni leta 1913., odnosno po svetovni vojni odstopiti Romuniji. Južna Dobrudža obsega pet prejšnjih bolgarskih okrajev Dobrič, Balčik, Kurtbunar, Tutrakan in Silistrijo. Od južne Dobrudže je Bolgariji ostalo samo deset občin. Ostali del južne Dobrudže, ki obsega 726 kvadratnih kilometrov s 378.000 prebivalci (leta 1930.), pa je morala Bolgarija odstopiti Romuniji. Južna Dobrudža predstavlja približno eno tretjino celotne površine Dobrudže, ki sega do izliva Donave. Po romunskem ljudskem štetju je imela leta 1937. celotna Dobrudža 22,6% bolgarskega prebivalstva, ki odpade predvsem na južno Dobrudžo.

Agrarni značaj in bogastvo južne Dobrudže

Južna Dobrudža ima predvsem agrarni značaj. Ker je pokrajina zelo rodovitna, odpade na nerodovitno površino le okrog 7%. Po statistiki iz leta 1937. je znašal v južni Dobrudži pridelek pšenice 1,6 milij. metrskih stotov, pridelek koruze 1,0 milij. metrskih stotov, pridelek rži 1,1 milij. metrskih stotov in pridelek ječmena 0,6 milij. metrskih stotov. Znatna je v južni Dobrudži tudi produkcija oljnatih rastlin, ki obsega 37.000 ha, vinogradi pa obsegajo 9000 ha. Prebivalstvo se bavi tudi s proizvodnjo tobaka in bombaža, vendar zavzema žito 82% celotne kulturne površine. Močno je razvita tudi živinoreja. V industrijski in obrtni produkciji ter v trgovini pa je zaposlenih okrog 11.000 delavcev in namščencev.

ve; da pa mora za otroka plačevati, to je sodišče določilo. — Tilka se je morala siliti, da je premagala svoje razburjenje in da se ni izdala. Ko bi bila gostilničarka bistrovidnejša, bi bila morala opaziti, kako so tujko zadele njene pripovedi o Končniku. Tako pa je brezskrbno klepetala in pripovedovala, da se je Končnik poleg kmetije lotil še vseh mogočih reči, ki jih ne razume. Ljudje že vedo povedati, da je njegovo nekdanje bogastvo skopnelo, da je že ves v dolgovi in da bo prej ali slej zaropotalo. Pa tudi ni čudno; mož je cel brezverec in leto in dan ne zajde v cerkev — kako naj bi bilo potem kaj božjega blagoslova na njegovem početju! — Ker gostilničarka ni nehala pripovedovati, se je Tilka izgovorila, da je trudna, in se je umaknila v svojo sobo, kjer se je zgrudila na stol in zahtela. Kar treslo jo je. Od raznih misli jo je zbolela glava. Preudarjala je, če ne bi bilo najbolje, ko bi se takoj obrnila in vrnila. Nazadnje se je odločila, da bo poiskala svojo nekdanjo prijateljico Treziko...

Kratko in hladno je pripovedovala nesrečna žena svojo zgodbo, kakor da pripoveduje o usodi kakega tujega človeka. Ko je Trezika dolgo molčala, je vprašala Tilka skoraj razburjeno:

»Ali mi imaš kaj očitati?«

»Za božjo voljo — ne,« je odgovorila prijateljica; »smiliš se mi tako, Tilka!«

»Povej, ali je vse res, kar mi je gostilničarka povedala o Juriju!«

»Da mora za otroka plačevati, to je res. Ampak s škerjančkovno že dolgo več nima kaj. Pri sodišču sta se dajala in sta se v hudem ločila.«

»Te sramote mu ne bom nikoli odpustila.«

»Tilka, odpustiti mora človek vedno. Saj je Jurij tudi usmiljenja vreden.«

»Njega na noben način nočem srečati... Pa otroka bi rada videla... Ali ne bi bilo mogoče, da bi Katra otroka sem k tebi pripeljala, Trezika?«

»Moj Bog, Tilka, Katra je že rajna; o božiču je umrla.«

»Umrla? Katra? Ti ljubi Bog! — — — Kako pa je z otrokoma?«

Trezika je z obema rokama prijela Tilko za desnico in jo stisnila ter dejala skoraj s prošnjo:

»Trdna bodi, Tilka — saj si že toliko prestala!«

Tilka je strahovito prebledela in se stresla, hip je pomolčala in potem izbruhnila:

»Trdna sem. Nič mi ne prikrivaj! Že vem: otroka sta tudi umrla — kar povej!«

»Ne, samo Ančka je umrla — šele pred tremi tedni — možgani so se ji vneli,« je jecala Trezika. »Gospodinja je otroka zanemarila.«

desnem krilu kadeta Kučkovskega, ki je bil jačji in višje rasti od njega. Car je vprašal kadeta: »Kako ste se drznili prerasti svojega vladarja?« Mladenič pa ni bil samo orjak, marveč tudi drznež in bistré glave, ter je odvrnil: »To je krivda Vašega Veličanstva.« Nikolaj I. se je namrščil nad drznostjo: »Kaj si rekel? Moja krivda?« »Da, Veličanstvo, v službi Vašega Veličanstva nas tako dobro hranijo, da ni mogoče, da bi človek ne raste!« Car je bil navdušen nad tem odgovorom. Obrnil se je k poveljniku korpusa in ga pohvalil, da tako dobro vzgaja častniški naraščaj, Kučkovskega pa je takoj ukazal premestiti v gardni polk.

(Dalje sledi)

★

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Zlatomašnik umrl v visoki starosti. Zadnje soboto je zatisnil v Gospodu oči v Ptujju gospod Jakob Cinglak, zlatomašnik in upokojeni duhovnik. Rodil se je 11. julija 1858 na Sladki gori. Po odsluženju triletni vojaški službi in končanem bogoslovju v Mariboru je bil posvečen leta 1888. Kaplan je bil v Selnici ob Dravi, v št. Ilju v Slovenskih goricah, v Loki pri Zidanem mostu, pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, v Žalcu, v št. Petru v Savinjski dolini in v Vojniku. Zaslužni pokoj je užival v Ptujju deset let. Rajni je bil goreč in vesten duhovnik ter priljubljen povesod, kjer koli je bil na delu v dušnem pastirstvu. Vsemogočni mu bodi večni plačnik!

Smrt bivše posestnice v Studencih pri Mariboru. Tukaj je umrla 77letna Amalija Pavalec, bivša kmetica v Jarenini. Po smrti sina se je poročila mlajša hči na domu v Gačniku. Z možem in samsko hčerko se je mati naselila v Studencih, kjer sta zakonca pred petimi leti obhajala zlato poroko. Rajna je bila zraven pred tremi leti umrlega moža pokopana proti koncu junija. Bila je ljubiteljica cerkve, revežev in katoliškega tiska. Še na bolniški postelji je čitala, dokler ji kap ni odvzela vseh moči in dar govora. Po 12 dneh jo je rešila smrt zemeljskih muk. Bog ji bodi za vse plačnik!

Smrtni primeri na Vurbergu. Letos po Veliki noči smo pokopali preužitkarja Jožefa Rojko iz Vumbaha, sedaj, po treh mesecih, 23. julija, pa njegovo ženo Marijo Rojko v starosti 81 let. Na sedmimi se je nabralo za novo bogoslovje v Mariboru 80 din, za kar vsem darovalcem iskrena hvala! Naj bo rajni, dobri mami zemljica lahka! — Dne 24. julija pa smo pokopali hčerko Marijo Felicijan iz Krčevin v starosti 28 let. — Naj počivajo v miru!

Znan godec umrl pri Sv. Juriju v Slov. goricih. Tukaj je umrl 72letni Franc Gasparič. Štirideset let je muziciral z basom po gostijah in novih mašah. Z varčnostjo in delavnostjo si je z ženo kupil v Partinju majhno posestvo, kjer je v krščanskem duhu odgojil štiri hčere. Naj počiva v miru! — Preostalim naše sožalje!

Dobrotnik gasilcev umrl pri Sv. Marjeti niže Ptuja. Zopet so zadoneli zvonovi in nam naznanili, da je odšel v večnost Sivka Mihael, lončarski mojster iz vasi Gorišnica v 44. letu starosti. Mučila ga je živčna bolezen pet let. Prenašal jo je s potrpežljivostjo. Bil je priljubljen pri sosedih in sploh vseh, ki so ga poznali in so se mu od dveh gasilskih čet ob grobu zahvalili za njegovo dobrotno srce. Daroval je po svoji moči gorišniški gasilski četi in forminski svoji gasilski motoriki je bil boter. Forminski gasilci so ga v polnem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Pevci so mu zapeli ob odprtem grobu. V vojno je odrinil leta 1915., januarja meseca, junija pa je že bil ujet na Doberdolu in odpeljan na Sicilijo, kjer je prebil 49 mesecev v ujetništvu. Zapušča žalujočo ženo in štiri še nedorasle otroke. Bog mu bodi plačnik za vsa njegova dobra dela! — Žalujočim naše sožalje!

Umrl po hudi boleznii. Žalostno so zapeli v petek, 26. julija, zvonovi pri Sv. Marjeti niže Ptuja ter oznanili žalostno novico, da je umrl v Muretincih Miha Antolič, star 73 let. Rajni je bil veselo narave in ljubezniv proti vsakomur. Kdor je prišel v njegovo hišo, vsakemu je postregel. Držal se je prve in največje zapovedi: Ljubi Gospoda, svojega Boga... Otroke je vzgojil v krščanskem duhu. Bil je vnet častilec sv. Ane in ravno na njen god je tudi umrl. Na stare dni je prijel vsak dan za dvojno orodje, namreč rožni venec in molitveno knjigo. Zavedal se je, da zemlja ni naš dom, ampak da smo tu samo najemniki. Pol leta pa ga je huda bolezen priklenila na posteljo. Rajni Miha je dobrovoljno prenašal bolečine. Tolažil se je z Jobovimi besedami: »Bog je dal, Bog bo vzel.« Ob odprtem grobu je spregovoril g. svetnik ganljive besede rajnemu v slovo. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim naše sožalje!

V desetem letu starosti je umrla mariljva učenka dekliske šole v Apačah Slovenka Emilija Steier, hčerka g. Petra Steierja, posestnika v Lešanah, na zastrupljenju krvi. Že dalj časa je čutila bolečine na roki, bila naposled odpeljana v bolnišnico, a tudi operacije ji niso mogle rešiti življenja. Slovenski dekliski pevski zbor ji je pri pogrebu zapel lepe žalostinke. Naj počiva v miru!

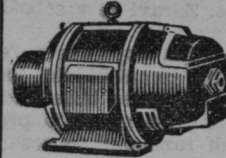
Smrt blage matere. Iz zvonika v špitaliču pri Konjicah so 15. julija peli zvonovi v slovo

Franciški Planince iz Tolstega vrha. Ob odprtem grobu je domači g. župnik in duhovni svetnik Janez Goričan postavil rajno v zgled ženam ter orisal njeno plemenito življenje kot posebno častilko presv. Srca Jezusovega. Dokler je mogla, je prejemala vsak prvi petek sv. zakramente. Par dni pred smrtjo je bila sprevidena in isti dan se je tudi vsa njena družina posvetila presv. Srcu Jezusovemu. Mati si je to tako želela! Rekla je, da drugače ne bodo imeli domači božjega blagoslova v hiši. Rajna je pri Prahu gospodinjila 39 let in vsa leta je skrbela za katoliško časopisje v hiši. Bila je naročnica Mohorjevih knjig, »Slov. gospodarja«, »Glasnika presv. Srca Jezusovega«, bila je v družbi križevskih žen, v III. redu in v armadi sv. križa. Po njej žaluje skrbni mož, pet odraslih otrok, pet sester in mi vsi, ki smo jo poznali. Blaga mati, počivaj sladko in se odpočij od dolgega trpljenja!

V spomin blagemu gospodarju. Pri Sv. Martinu pri Vurbergu je umrl mož, ki je bil nadvse dober gospodar tudi za svoje viničarje. Dokaz temu je to pismo, ki so ga njegovi viničarji poslali našemu listu in ki ga kot zgled, kakšno bodi razmerje med gospodarjem in viničarjem, priobčujemo z namenom, da vidijo tudi drugi, kako pristrčno je bilo sožitje med rajnim Janezom Klemenčičem in njegovimi viničarji. Pismo glasi: Nismo mogli doumeti, da Vas je neizprosna usoda človeštva iztrgala iz naše sre-

DOBAVLJA-

POPRAVLJA

motore

in vse vrste električnih strojev

Domača tovarna

RUDOLF PASPA

Zagreb, Koturaška 69

dine. Kdo Vas bo nadomestoval? Zaman Vas bomo pričakovali. Nismo se Vas bali, kakor se godi na tolikih krajih, kjer ima gospodar samo surove besede za svojega viničarja. Pri Vas tega ni bilo. Z veseljem smo Vas pričakovali! A sedaj? Zaman se bomo ozirali, od kod pride naš oče, kakor smo Vas nazivali. Naj bi bil pokojni gospodar zgled vsem drugim gospodarjem! Ako boste hodili po pokojnikovi poti, ne bo pritožb in mrznje. Ni nam bil samo gospodar, temveč kakor oče, kateri skrbi za svojo družino. Kakor oče ne odreče prošnje svojih otrok, tako tudi rajni ni odrekel ničesar, kadar smo ga česa prosili. Vaše dobrote v življenju še ni bilo dovolj. Še po smrti smo deležni dobrot. Nam ne bo mogoče povračati te dobrote, toda hvaležen spomin na Vas ostane v nas neizbrisen! Spominjali se Vas bomo s hvaležnim srcem v molitvi in prosili našega Stvarnika, pri katerem bivate sedaj, naj Vam On poplača vsa Vaša dobra dela z večnim plačilom na rajskih livadah! Hvaležni in žalujoči viničarji.

Dopisi

Dravska dolina

Maribor. V »Slov. gospodarju« sem čital dopis iz Podgorja pri Slovenjem Gradcu, v katerem je bilo pisano, da je pred kratkim obhajal tamonjni g. župnik Simon Kotnik 25 letnico mašništva in 10 letnico župnikovanja v podgorski župniji. Gospod Simon Kotnik je doma iz ugledne Kotnik-župančeve rodbine na Dobrih pri Guštanju. Ker sem živel deset let kot trgovec in lastnik »Tolstovrške slatine« v najbližji sosesčini Simona Kotnika rojstne hiše, sem imel priložnost spoznati vrlo kmečko hišo in vsestransko izobražene ter zavedne, narodne in značajne Kotnikove starše, brate, sestre ter sorodnike. S slavljencom sem bil v stalnih stikih, ko je bil še dijak in pozneje kot bogoslovec ter kaplan. V narodnih bojih sva delila žalost in veselje ter sva postala odkritosrčna prijatelja in pobratima, na katerega imam najlepše spomine. Delali smo skupaj pred, med in po vojni za našo slovensko in jugoslovansko stvar v Mežiški dolini in na Koroškem ter smo ob prevratu po svetovni vojni z združenimi močmi dosegli, da je Mežiška dolina — ta lepi in najbogatejši del slovenske koroške zemlje — pripadel naši svobodni Jugoslaviji. Pred 25 leti sva bila z ženo povabljeni na Simona Kotnika novo mašo ter nama je fotografija s te primicije — ki jo skrbno hraniva — zelo drag spomin na našega ljubelega Simona in vse njegove sorodnike ter svate, ki so na tej sliki. V spomin na dragega prijatelja iz mladih let sem zabeležil te vrstice v dokaz, da smo še vedno vedri idealisti kot pred 30 leti. — And. Oset.

Mariborska okolica. Med Sv. Urbanom in Gričem v Rošpohu pri Grajnerjevi kapeli je mestno električno podjetje s podporo banovine in občine Kamnica postavilo transformator. S tem je omogočeno, da bodo vsi prebivalci v Rošpohu, pri Sv. Urbanu, Griču, Sp. Sv. Kungoti itd. dobili v svoje domačije električno razsvetljavo in pogonsko silo za mlatilnice, slamoreznice, stiskalnice, žage, sesalce itd. Znana izletniška gostilna pri Sv. Urbanu in nekaj posestnikov v Rošpohu so si že napeljali v svoje domove elektriko, kar je v sedanjem času, ko je pomanjkanje petroleja in bencina, zelo važnega gospodarskega pomena. Mestnemu električnemu podjetju, bankski upravi in občini Kamnica bo prebivalstvo zelo hvaležno, da elektrifikacijo podpira in pospešuje.

Dravsko polje

Ptujska gora. Vest, da na Ptujski gori priredimo 11. avgusta veliko tombolo, je vzbudila že sedaj toliko zanimanja med vsemi prebivalci Gore in vse bližnje ter daljne okolice, da zamoremo reči, da bo ta tombola res uspela v vsakem oziru. Pa saj bodo tudi dobitki zares taki, da ne bo

nikomur žal, dati 2 din za tablico in dne 11. avgusta zadeti na Ptujski gori prvovrstno kravo s teletom, pet moških in ženskih koles, klastro drv, krasno namizno uro, kuhinjsko upravo, skupine namizne posode itd. Vseh dobitkov bo nad štiri sto, tako da bo mogel vsak zadeti sebi primeren dobiček dobre kakovosti. Zato hitro sezite po tablicah in pridite v nedeljo, 11. avgusta, na Ptujsko goro, ker po vsej deželi gre glas, da na Ptujski gori sreča čaka vas.

Slovenske gorice

Apače. Starešina tukajšnje finančne kontrole g. Farasin je bil na lastno prošnjo premeščen v Laško. Bil je predsednik Rdečega križa, član moškega pevskega zbora. Radi svojega prijaznega nastopa in družabne narave je bil povesod priljubljen. — Iz Črnomlja je prišel na njegovo mesto g. Debeljak, ki mu želimo, da bi se tu pri nas dobro počutil.

Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. Ozmec Francu, posestniku v Cvetkovcih, je doslej še neznan tat ukradel iz omare 6800 din gotovine. Za tatom pozvedujejo orožniki. — V soboto sta se poročila g. Mihelič Egon, učitelj, in gdčna Klethofer Frida, učiteljica. Novoporočencema, ki sta agilna prosvetna delavca, želimo v novem stanu obilo sreče in božjega blagoslova!

Slovenska Krajina

Murska Sobota. V petek, 19. julija, se je nekaj ur mudil pri nas evangeličanski škof dr. Popp, ki se nahaja na odhodu v Radenci. — Na tukajšnji dvorazredni trgovski šoli, ki ima pravico javnosti, je razpisano mesto ravnatelja. — V torkel popoldne se je sredi Sobote zgodila avtomobilska nesreča, ki je k sreči povzročila le nekaj gmotne škode. Na glavni cesti je namreč stal neki tovorni avto, naložen s slamo. Mimo je privozil Benkov avto. Benkov šofer ni videl za s slamo naloženim vozom osebnega avtomobila in je zavozil v njega ter mu popolnoma uničil zadnji del, sunek pa ga je vrgel na trotoar. Sreča, da v osebnem avtomobilu ni bilo nikogar. — Gradba novega šolskega poslopja končno prihaja k uresničitvi, kajti za 14. avgust je razpisana licitacija za zidarska in druga dela. To je bil že skrajni čas, ker svojih malčkov skoraj nismo več upali pošiljati v sedanje nezdrave prostore. Poleg vsega pa sedanje poslopje nikakor ni bilo v ponos naši metropoli. — Zadnji čas bi že bil, da bi se začelo tudi z zidavo gimnazijskega poslopja, ker sedanji prostori daleko ne odgovarjajo več potrebam časa, ker so premajhni in zato morajo imeti dijaki deljen pouk, kar je za revnejše, ki se vozijo, zelo težavno.

Bogojina. Prejšnjo nedeljo se je k novi maši g. Varga Ludcvika iz Strehovec iz vseh strani

zbralo mnogo ljudi. — Pred kratkim je devetletni deček Jožek Puhan nesel svoji materi koso, da bi kosila travo. Pri tem poslu pa je po nesrečnem naključju padel na koso in na desni roki občutne poškodbe. Zdravi se v soboški bolnišnici.

Turnišče. V nedeljo, 21. julija, popoldne so se začeli z juga proti nam valiti temni oblaki, kar nam je že v naprej dalo slutiti, da se bliža huda ura. Nastal je močan vihar, ki je na polju prevrnil vse žitne križe ter jih razmetal po sosednjih njivah v daljavo 50 m, tako da so naslednji dan posestniki s težavo ugotavljali, kateri snop je katerega last. Med ploho je padala tudi toča, ki je naredila precej škode. Vihar pa je bil tako močan, da je koruzo tako zdelal, da je bila videti kot bi jo z valjarjem povaljal. — Letošnjo žetev smo teže dokončali, ker nam je mnogo nagajal dež. Mlatilni stroji so že tudi začeli peti svojo enakomerno pesem. Kadar je malo lepše vreme, se zgrinjajo okrog njih velike množice ljudi in skrbijo, da čimprej zmlatijo ter tako pospravijo svoj glavni pridelek. Letos je sad bolj slab, ker je bilo večinoma deževno vreme in se zrnje ni prav napolnilo. En križ rži (20 snopov) daje 20—30 kg.

Martjanci. Zadnje čase dobiva naša zgodovinska cerkvena vedno boljše oblike od zunaj in od znotraj. Cerkev smo prekrili in na stolpu dali nov pozlačen križ. Tudi od znotraj smo dali napraviti novo marmornato obhajilno mizo ter pre naredili okna, tako da stare zgodovinske freske vedno bolj prihajajo do izraza.

Veščica. Prejšnji teden ponoči okrog 11 so tukajšnji cigani napadli z dela vračajočega se mlinarskega pomočnika iz Sobote ter so ga s koli tako obdelali, da se je moral zateči v bolnišnico. Take divjake bi bilo treba strogo kaznovati.

Čikečka vas. V prvi polovici julija je pri posestniku N. iz neznanega vzroka začelo goreti gospodarsko poslopje. Le takojšnji pomoči domačih gasilcev se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil naprej na stanovanjsko poslopje in sosednje hiše. Škoda je precejšnja.

Savinjska dolina

Gora Oljka v Savinjski dolini. Tako zvana »dobraška« lepa nedelja, ki naj bi bila dne 28. julija na gori Oljki, je letos radi nove sv. maše, ki je bila zadnja nedeljo v šoštanju, preložena na naslednjo nedeljo, 4. avgusta. To nedeljo bo imel na gori Oljki slovesno opravilo g. Ivan Kasesnik, novomašnik iz šoštanja, in bo po sv. maši tudi podelil novomašni blagoslov ter delil novomašne podobice. Pridigal bo znani »pojoči misijonar« p. Odilo Hajnsšek, frančiškan iz Ljubljane. Opozorjamo in vabimo ljudi iz bližnje in daljne okolice, da se v obilnem številu udeleže te lepe slovesnosti!

Saleška dolina

Škale pri Velenju. V tukajšnji cerkvi se vrši 1. in 2. avgusta še tudi v bodoče porcijunkulska pobožnost po sledečem sporedu: na predvečer bodo ob »večni luči« večernice in spovedovanje vernikov. Na dan porcijunkule bo ob 6 pridiga in sv. maša pred Najsvetejšim; po sv. maši litanije Srca Jezusovega. Ob 8.30 pridiga in slovesna sv. maša. Pride g. lazarist od Sv. Jožefa pri Celju. Verniki iz sosednjih župnij, ki nimajo tega privilegija, naj se bogatih odpustkov udeleže v kar največjem številu!

Šmarski kraji

Sladka gora. Dela na cesti, ki bo vezala postajališče Lipoglav s Sladko goro in šmarski okraj s konjiškimi, se pridno nadaljujejo. Čeprav je teren zelo težak, se bo letos precej naredilo. Nad 20 domačinov najde delo in zaslužek pri tej cesti, da se izogne skrajni bedi, ki bi pritiskala zlasti letos, ko so že davno pošle vse lanske majhne zaloge. Zmanjkalo je krompirja, saj ga je bilo v jeseni čisto malo in še tistega je v ostri zimi precej zmrazilo; zmanjkalo je fižola, kruh (»papa« mu tukaj pravijo otroci) je pa itak redek. Zaslužka nikjer. Res, stradati bi morali, če ne bi bilo vsaj pri tej cesti bornega zaslužka, ki ga itak vsega damo za živež. Hvaležni smo banski upravi v Ljubljani in cestnemu odboru v Šmarju, da se tudi letos dela nadaljujejo in je upanje, da se cesta v doglednem času naredi. Hudo je za nekatere posestnike, ki jim nova cesta zavozi v njihove njive in vinograde. Res je težko, ko padajo trsi, ki že kažejo lepe grozde. Vendar so ti posestniki toliko pametni in uvidijo, da se cesta pač ne more izogniti, ker bi bila potem preveč zavajata, ampak se mora speljati tam, kjer bo krajša in boljša. Vse težave bodo pozabljene, ko se bo sredi vinogradov

vila bela cesta, saj bodo tudi vinogradi sami imeli mnogo večjo vrednost, ker bodo lažje dostopni. Do zdaj v teh krajih brez ceste večkrat ni bilo mogoče prodati vina, medtem ko v bolj dostopnih krajih prodajo vse. Brez žrtev se pa ničesar narediti ne more. — Nesreče nas tudi najdejo. Tako je pred kratkim zašla pod sosedov voz 14 mesečna Majcen Angela v Novi vasi. Voznik je imel na vozu svoje otroke in ni mogel paziti na prostor pred vozom in je udarec konca kolesa hitro upihnil luč življenja Angelici, katere duša je splavala med angelčke. Istega voznika Novaka je preteklo nedeljo zadel drug hud udarec, ko mu je do tal pogorela viničarija z vsem

inventarjem, le sode, prazne in nekaj polnih, se je posrečilo rešiti zadnji trenutek. Viničarija je bila zavarovana le za malenkost. Viničarjev desetletni sin, ki je bil sam doma, da je zažgal raztrgan »pobar«. Bog nas varuj takih »pobarjev« in vseh takih in enakih nesreč!

Dravinjska dolina

Zreče pri Konjicah. Poročil se je šuman Alojzij, podpreglednik finančne kontrole, z gđcno Godnič Marico, učiteljico ženskih ročnih del. Naše častitke!

Kmečka trgovina

Če je kruh drag, je drago vse

Iz žitorodnih pokrajin države že prihajajo poročila o žetvi. S tem v zvezi se vedno bolj širijo glasovi, da je treba ceno pšenice dvigniti. Vlada je baje že sklenila (uradnega razglasa še ni bilo), da se zviša najvišja cena pšenice od doslej določenih 230 din za stot na 250 din. Ta cena bi se naj plačala kmetom za najboljšo pšenico, slabša pšenica bi pa naj bila za 10—15 din cenejša. Ker se priznava v trgovini zaslužek 12%, pristevši stroške in tovrstno, bi po gornjem morali plačati revnejši prebivalci v bolj oddaljenih krajih države okrog 300 din za stot pšenice. Gornje cene so pa mišljene za začetek žetve, pozneje namreč nameravajo — kakor je bilo v prejšnjih letih v navadi — zvišati ceno od 250 na 280 din ali celo na 300 din za stot, tako da bi reveži morali plačati za stot pšenice celo do 350 din. Obe ta se torej žitna draginja, kakršne še ni bilo.

Visoke cene pšenice prinašajo Sloveniji samo draginjo. Kmete, ki prodajajo pšenico, bi v Sloveniji lahko na prste prešteli. Velika večina mora kruh kupovati. S tem v zvezi se življenje podražuje. Delavci zahtevajo večje plače, če hočejo živeti. Z večjimi plačami delavcev se pa podražujejo industrijski izdelki, predvsem blago, tako da še tisti redki, ki morda žito draže prodajajo, nimajo od tega prav nobene koristi, kajti kolikor več dobe za žito, toliko morajo blago za obleke in druge potrebščine draže plačati. Vidimo torej, da niti žitorodni kraji nimajo od visokih cen pšenice prav nobenega dobička. Dobiček imajo le redki žitni spekulanti in pa inozemstvo, ki kupuje našo pšenico, dočim se domače prebivalstvo mora hraniti s koruzo. Izvoz pšenice se namreč omogoča le z visoko ceno in draginjo v državi ter da si deset milijonov Jugoslovancev, ki mora kruh kupovati, zatiska pas.

S stališča velike množice kupovalcev kruha posebno v Sloveniji je zvišanje cene pšenice neporavičljivo, saj je že sedanja cena tako visoka, da si revnejši sloji ne morejo več kupovati kruha. Vlada naj zastopa stališče revežev ne pa stališče spekulantov in tujevc. Življenje revnemu ljudstvu je treba poceniti! Pri končni določitvi cen pšenice naj torej pri merodajnih činiteljih odloča socialni čut do revnega ljudstva.

Država je določila cene drv

Ministrstvo za trgovino in industrijo ter ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje sta izdala uredbo, po kateri se pri količinah najmanj enega desetonskega vagona drva ne smejo prodajati po višjih cenah, kakor pa so naslednje:

1. bukova polena prve vrste po 110 din; bukova polena druge vrste po 101.50 din; okrogla bukova polena prve vrste po 100 din, okrogla bukova polena druge vrste po 92.50 din;
2. gabrova polena prve vrste po 117.50 din; gabrova polena druge vrste 105.50 din; gabrova polena tretje vrste po 95 din; okrogla gabrova polena prve vrste po 100 din, druge vrste 95 din;
3. borova polena prve vrste po 97.50 din, druge vrste po 90 din, tretje vrste po 83.50 din, okrogla borova polena prve vrste po 77.50 din;
4. jesenova polena prve vrste po 102.50 din, druge vrste po 97.50 din;
5. hrastova polena prve vrste 92.50 din, druge vrste po 80 din;
6. brezova polena po 76 din;
7. mešana trda polena po 82.50 din, hrastova ali trda mešana polena tretje vrste po 76 din, mehka mešana polena po 80 din;
8. lipova polena po 105 din;
9. okrogla bukova polena prve vrste po 70.50 din, druge vrste po 62.50 din; okrogla gabrova polena prve vrste po 79 din, druge vrste po 70

din, okrogla borova polena po 70 din, jesenova po 79 din, hrastova po 70 din, brezova po 62.50 din, mešana trda okrogla polena po 62.50 din, mešana mehka okrogla polena po 60 din, enkrat precepljena bukova polena po 55.50 din, mešana enkrat precepljena drva po 47.50 din;

10. nezvezani bukovi odpadki po 57 din, mešani trdi nevezani odpadki po 52.50 din.

Vse cene veljajo za en kubični meter franko vagon ali šlep na postaji, kjer se drva nakladajo. Na desetonskem vagonu mora biti naloženih 20 kubičnih metrov drv.

Drvarska podjetja so dolžna na vidnem mestu razobesiti objavo upravne oblasti o maksimalnih cenah drv za kurjavo. Vse prej sklenjene pogodbe, ki niso bile izvedene do dne uveljavljenja tega sklepa, se morajo izvršiti po novih cenah, v kolikor dogovorjene cene niso za kupca ugodnejše. Isto velja tudi za delno neizvršene pogodbe, pri katerih nove cene veljajo za še nedobavljeni del blaga.

Kdor bi se pregrešil proti gornjim določbam, bo kaznovan z zaporom do 6 mesecev in denarno kaznijo do 50.000 din na podlagi člena 8. uredbe o nadzorstvu nad cenami. Ta sklep stopi v veljavo z dnem objave v »Službenih novinah«.

Drobne gospodarske vesti

Kaj in koliko bomo prodali Grkom. Kakor smo že poročali, je bil med našo državo in Grčijo dosežen trgovski sporazum. Po tem sporazumu bomo lahko prodali Grkom 200.000 glav ovac in koz, 1000 glav prašičev, 100 ton masla, 150 ton koškavelja, 150 ton slanin rib, 100 ton konoplje, 250 ton kaotične sode, 1000 ton natrijevega karbonata, 200 ton natrijevega bikarbonata, 200 ton kalcijevega karbonata, 100 ton metilnega alkohola, 100 ton papirja za cigarete, 5 ton emajlirane posode in 15 ton klincev.

Trgovska pogajanja med nami in Slovaško so se pričela 26. julija v Beogradu. Jugoslavija izvažava v Slovaško suhe slive, tobak, svinjsko meso in pirit, iz Slovaške bi pa dobivali ječmen (za pivovarne), krom, papir in železniške tračnice. Višino gornjega blaga, ki se naj izmenja med Slovaško in našo državo, bodo določila pogajanja, ki so vsekakor potrebna radi praznine, ki je v Evropi radi vojne na gospodarskem polju vedno večja.

Cena goveje živine po sejmih

Voli. Maribor debeli 7—7.75 din, poldebili 6.25 do 7 din, plemenski 6.75—8 din; Dravograd I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din; Laško I. 8.75 din, II. 8 din, III. 7 din; Ljubljana 6.50—8.50 din; Kranj I. 9.25 din, II. 8.50 din, III. 7 din; Črnomelj 6—7.50 din kg žive teže.

Biki. Maribor 5—7 din kg žive teže.

Krave. Maribor debele 6.50—7 din, plemenske 5.50—7 din, klobasarice 4—5.25 din, molznice 3 do 8 din, breje 5—7 din; Dravograd I. 7 din, II. 5 din, III. 4 din; Laško I. 7.50 din, II. 6.75 din, III. 6 din; Ljubljana 4.50—7.25 din; Kranj I. 7.75 din, II. 6.75 din, III. 5 din; Črnomelj 5 do 6 din kg žive teže.

Mlada živina (telice in mladi voli). Maribor 6.50 do 7.75 din; Dravograd I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din; Laško I. 8.50 din, II. 7.50 din, III. 6.75 din; Kranj I. 9.25 din, II. 8.50 din, III. 7 din; Črnomelj 6—7.50 din kg žive teže.

Teleta. Maribor 6—7.50 din, Dravograd I. 8 din, II. 7 din; Laško I. 9 din, II. 8 din; Ljubljana 9 din; Kranj I. 9 din, II. 8 din; Črnomelj 8.50 din 1 kg žive teže.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov 110—145 din, 7—9 tednov 150—200 din, 3—4 mesece 210—320 din, 5—7 mesecev 350—470 din, 8—10 mesecev 480—610 din, 1 leto stare 750—920 din komad;

1 kg žive teže 8—10.50 din, 1 kg mrtve teže pa 12—15 din.

Pršutarji (proleki). Dravograd 10 din, Laško 10 din; Kranj 10—12 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Dravograd 12 din, Laško 13 din, Kranj 12—13 din, Črnomelj 12 din 1 kg žive teže.

Mesne cene

Goveje meso. Maribor volovsko I. 14—16 din, II. 12—14 din, meso bikov, krav in telic 10 do 16 din; Dravograd I. 13—15 din, II. 12—14 din; Laško I. 14—16 din, II. 10—14 din; Trbovlje 14 do 16 din, Kranj 16 din; Črnomelj 14 din kg.

Telečje meso. Maribor I. 12—16 din, II. 10 do 14 din, Trbovlje 14—22 din kg.

Svinjsko meso. Maribor 14—18 din, Dravograd 18 din, Laško 18—20 din, Trbovlje 18 do 20 din, Kranj 20—24 din, Črnomelj 18 din kg.

Slanina. Maribor 18 din, Dravograd 20 din, Laško 20 din, Trbovlje 19—20 din kg.

Svinjska mast (zabela). Maribor 20 din, Dravograd 20 din, Laško 22 din, Trbovlje 22 din, Kranj 22—24 din, Črnomelj 25 din kg.

Drobovina. Maribor pljuča 8—10 din, jetra 12, reberca 14—15 din, glava 8—10 din kg; ledvice 2—3 din, noge 1.50—3 din komad.

Tržne cene

Žito. Dravograd: pšenica 250 din, ječmen 200, rž 225 din, oves 200 din, koruza 275 din; Laško: pšenica 330 din, ječmen 260 din, rž 280 din, oves 295 din, koruza 230 din; Kranj: pšenica 350 din, ječmen 250 din, rž 250 din, oves 250 din, koruza 235 din; Črnomelj: pšenica 250 din, ječmen 210 din, rž 210 din, oves 220 din, koruza 220 din 100 kg.

Fižol. Maribor 4—6 din, Dravograd 6.50 din, Laško 4.50—5 din, Trbovlje 7 din, Kranj 5—7 din, Črnomelj 4—5 din kg.

Krompir. Maribor 2—2.50 din, Dravograd 1.50 din, Laško 1—2 din, Trbovlje 2.50 din, Kranj 2 din, Črnomelj 3 din kg.

Seno. Dravograd 70 din, Laško 60 din, Maribor 60—75 din, Kranj 100 din, Črnomelj 90 din 100 kg.

Lucerna. Dravograd 80 din, Laško 90 din, Črnomelj 125 din, Kranj 100 din 100 kg.

Slama. Dravograd 40 din, Laško 40 din, Kranj 75 din, Črnomelj 50 din 100 kg.

Kože. Goveje: Dravograd 12 din, Laško 18, Kranj 16 din kg; telečje: Dravograd 14 din, Laško 22 din, Kranj 22 din, Črnomelj 16 din kg; svinjske: Dravograd 9 din, Laško 14 din, Kranj 10 din kg.

Moka. Dravograd: pšenična 4.75 din, koruzna 3.30 din, ajdova 5 din kg; Laško: pšenična 4.35, koruzna 3 din, ajdova 5—5.20 din kg; Kranj: pšenična 4.50—5 din, koruzna 3.25 din, ajdova 4—7 din kg; Črnomelj: pšenična 4.25—4.75 din, koruzna 3 din kg.

Jajca. Maribor 1 din, Dravograd 0.75 din, Trbovlje 1 din, Kranj 1 din komad.

Mleko. Dravograd 2.50 din, Trbovlje 2.50 din, Kranj 2.25—2.50 din liter.

Volna. Neoprana Dravograd 25 din, Kranj 38 din, oprana Dravograd 32 din, Kranj 45 din kg.

Mariborski trg

Zelenjava. Čebula 4—6 din, česen 12—16 din, paradižniki 8—10 din, hren 7—9 din, fižol v stročju 2—5 din kg; zelje 1—4 din, kumara 1—3 din, zelena paprika 0.50—1 din, karfijola 1—10 din, ohrovt 1—3 din, zelena 0.50—3 din, buča 1—5 din, glavната solata 0.25—1 din, endivija 0.25—1 din, por 0.25—1 din, redkev 0.25—1 din; kup špinacle, radiča, korenja, graha v stročju 1 din; 3—8 kolerab 1 din, šopek peteršilja in majarona 0.50—1 din, liter luščene graha 3.75 do 5 din.

Sadje. Jabolka 8—12 din, hruške 8—14 din, suhe slive 6—10 din, marelice 12—20 din, breskve 12—20 din, celi orehi 8—9 din, luščeni orehi 24—28 din, ringlo 8—12 din kg; liter bôrovnic 2—2.50 din, malin 7—8 din, ribeza 3—4 din, jagod 12—15 din, limona 0.75—1.50 din, oranža 2—5 din.

Žito. Pšenica 2.50—3 din, rž 2—2.50 din, ječmen 1.75—2 din, koruza 2.50—3 din, oves 1.50 din, proso 2.75 din, ajda 1.50 din, proseno pšeno 5 din liter.

Mlečni izdelki. Smetana 10—12.50 din, mleko 2—2.50 din liter, surovo maslo 28—32 din, čajno 34—40 din, domači sir 10—12 din kg.

Perutnina. Kokoš 22—30 din, par piščancev 20—65 din, gos 30—45 din, puran 45—60 din, raca 20—25 din.

Sejmi

5. avgusta živinski in kramarski: Sv. Peter pod Sv. gorani (namesto 4.), št. Ilj pri Velenju (namesto 4.), Črna, Lemberg in Zidani most —

6. avgusta tržni dan: Dolnja Lendava; svinjski: Ormož; goveji in konjski: Ptuj; goveji in kramarski: Martjanci — 7. avgusta svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje — 8. avgusta tržni, živinski in kramarski: Turnišče (četrtak pred Velikim šmar-

nom) — 9. avgusta svinjski: Maribor — 10. avgusta svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; kramarski, goveji in svinjski (Lovrenčev): Brežice; živinski in kramarski: Gornja Radgona, Podčetrtek, Razkrižje, Slovenji Gradec.

Razgovori z našimi naročniki

Srednja kmetijska šola. S. J. J. Za sprejem v srednjo kmetijsko šolo je predpisana predizobrazba 4 razredi meščanske šole ali 4 razredi gimnazije. Sprejemnega izpita za kandidate iz teh šol ni. Pač pa morajo delati sprejemni izpit kandidati, ki stopijo v srednjo kmetijsko šolo iz dvoletne nižje kmetijske šole (Vinarske šole v Mariboru). Prošnjo za sprejem z vsemi potrebnimi listinami je poslati ravnateljstvu šole. Srednja kmetijska šola v Križevcih pri Zagrebu nima internata in morajo učenci biti na hrani in stanovanju izven šole, seveda na svoje stroške, radi česar je šolanje razmeroma drago. Šola je triletna, za četrto leto je pa predpisana praksa na kakem banovinskem ali drugem javnem posestvu. V praksi ima učenec hrano in stanovanje zastoj. Šele ko učenec napravi na koncu četrtega leta praktičen izpit, dobi spričevalo. Poleg srednje kmetijske šole v Križevcih pri Zagrebu obstoja še srednja kmetijska šola v Valjevu v drinski banovini in pa srednja vinarsko-sadjarška šola v Bukovu pri Negotinu (moravska banovina). Šoli v Valjevu in Bukovu imata internat, v katerem imajo učenci hrano in stanovanje.

Dva sina-hranilca na orožnih vajah. Podpora materi? M. L. Ako navedena sina nimata zakonite žene ali potomcev, pritiče pravica do podpore materi, a le, ako je v stiski. Da je družina (odnosno mati) v stiski, se smatra zlasti, ako je živela od dnevnega zaslužka, mezde ali plače hranilca, če je ta dohodek prenehal radi odhoda hranilca v vojaško dolžnost. Prosilec, ki je bil odklonjen, se proti sklepu odbora za podporo lahko pritoži pismeno, ali na zapisnik predsedniku tistega okrožnega sodišča, v čigar območju se nahaja okrajno sodišče, ki je o prošnji odločalo.

Ponovna izvršba vzlic že plačani terjatvi. T. F. s. V. Bilo je nepravilno od Vas, da ste —

čepprav sodnemu izvršilnemu organu — izvršljivo terjatev plačali, ne da bi se Vam izročila pobotnica. Izvršilni organ bi Vam bil moral na zahtevo pobotnico izstaviti ali pa takoj vročiti sklep, da se izvršilno postopanje ustavi radi popolnega plačila izvršljive terjatve. Ako je bil slednji sklep izdan, boste z opozicijsko tožbo pač lahko uspeli. Ako pa je bilo morda izvršilno postopanje ustavljeno — napačno — iz kakega drugega razloga, boste morali doprinesiti dokaz — eventualno potom svojega lastnega zaslišanja kot stranke — da ste terjatev z vsemi pripadki (stroški) vred res plačali. Ako boste v opozicijski pravdi zmagali, bo moral vse stroške nositi nasprotnik (zahtevajoči upnik). Ako je izvršilni organ morda del od Vas plačanega zneska poveril, bi moral vsi škodo poravnati on solidarno z državnim erarjem.

Dovoljenje za mlin. Ž. S. Vložiti morate prošnjo na okrajno načelstvo, naj Vam podeli vodno pravico in dovoli postavitev mlina. Opisati morate vodo ter priložiti situacijski načrt in načrt mlina.

Otvoritev »male grajzlarije«. P. A. Ako nameravate izvrševati le branjevsko ali podobno malo trgovinsko obrt, boste lahko dobili zadevno dovoljenje, čeprav nimate posebne izobrazbe. Treba je, da se prijavi najbližjemu združenju trgovcev, oziroma branjevcev ter tam plačate tako zvano inkorporacijo. Predložiti morate rojstni in domovinski list ter npravstveno spričevalo. Združenje bo poslalo Vašo prošnjo Zbornici za TOI v Ljubljano, katera Vam bo izstavila potrdilo po § 95. obrtnega zakona. Ko boste dobili to potrdilo, napravite prošnjo na okrajno načelstvo, naj Vam izda pooblastitev za izvrševanje branjevske obrti. Ne vidimo razloga, da se Vam pooblastitve ne bi dalo.

Naznanila

Slovenski delavski romarski dan. Na Veliki šmaren letos prireja »Zveza združenih delavcev« romanja svojega organiziranega delavstva. K sodeležbi na romanjih vabi organizacija vse ostalo verno slovensko delavstvo. Po določenem sporedu bodo tako slovenski delavci, ki jih družijo katoliška vera in slovenska narodnost ter skupni stanovski interesi, romali v Marijina svetišča in k Marijinim oltarjem. Na teh romanjih bodo delavci poudarili svojo zvestobo veri očetov, svojo usmerjenost v slovensko narodno skupnost. Organizacija prireja na štajerskem pet romarskih božjepotnih in pet z božjo potjo združenih versko-organizacijskih zborovanj. Sešli se bodo na Veliki šmaren slovenski delavci na sledečih božjepotnih krajih: Sveta planina nad Trbovljami, gora Oljka, Ptujška gora, Jeruzalem, Gorca pri Sv. Petru pri Mariboru.

Letošnji tabor Zveze bojevnikov se bo vršil v nedeljo, 18. avgusta, na Brezjah in bo še posebej slavosten, ker se bodo tovariši bivši bojevniki in kadrovi videli po dolgem presledku zopet enkrat. Dela za regulacijo prekrasnega trga pred in okoli cerkve Marije Pripošnjice so po zaslugi Zveze bojevnikov in uprave frančiškanskega samostana na Brezjah tako napredovala, da nudijo vsakemu, ki obišče Brezje, prekrasen pogled in udobnost. Vabljeni so vsi tovariši brez razlike stanu in političnega prepričanja, kakor tudi vsi svojci padlih žrtev svetovne vojne in bojevnikov, da se tabora na Brezjah udeležijo v čim večjem številu. Za prehrano bo preskrbljeno, vendar pa tudi lahko vsak vzame s seboj hrane za en dan. Prav posebno pa bo preskrbljeno, da bodo vsi romarji lahko pravočasno opravili svete zakramente, ker bo na razpolago precejšnje število duhovnikov. Bojevniki, na svidenje na Brezjah, naj nikdo ne manjka!

Rakičan. Pouk na tukajšnji banovinski kmetijski šoli se bo začel 1. oktobra. Z vsemi listinami opremljene prošnje je treba poslati ravnateljstvu do 20. avgusta.

Črešnjevci pri Slov. Bistrici. Že v zadnji številki smo opozorili čitatelje »Slov. gospodarja«

na veliko tombolo, katero priredi tukajšnje Prosvetno društvo v nedeljo, 4. avgusta, popoldne. 1000 din, 750 din, 500 din in veliko drugih tombol čaka na srečne igralce ta dan na Črešnjevcu. Pridite v obilnem številu!

Posojilnica »Kmečke zveze« v Ljubljani. S 1. avgustom začne poslovati nov kmečki denarni zavod: »Posojilnica Kmečke zveze« v Ljubljani, z. z. n. j. Njen lokal se nahaja na Tyrševi (Dunajski) cesti 38, pritličje (v palači Zadrudne zveze). Poslovala bo vsak delavnik od 8 do 12. Vodi ni moške slovenskega kmečkega gibanja so z ustanovitvijo novega, kmečkega denarnega zavoda omogočili, da bodo kmetje odslej lahko svoj denar vlagali tudi v mestu, pri lastnem kmečkem zavodu, ki bo pod vodstvom najuglednejših kmečkih gospodarjev iz vseh delov Slovenije nudil popolno varnost vlog in jamstvo, da bo naloženi denar uporabljen v okrepitev kmečkega gospodarskega življenja. Pri tem pa je poudariti, da novi denarni zavod ne bo škodoval domačim rafajznovkam; njegovi ustanovitelji so namreč naglasili sledeča načela: kmečki denar v kmečke denarne zavode! Svoje podeželske hranilnice varujmo kot punčico svojega očesa. V »Posojilnico Kmečke zveze« se naj steka le oni denar, ki ga iz katerega koli razloga ne morejo zajeti naše rafajznoвке. Upoštevajoč ta načela in gori obrazloženo potrebo, začenja »Posojilnica Kmečke zveze« svoje delo in prosí vse kmečke ljudi, da ne gredo mimo nje.

Dijaški konvikt na Rakovniku v Ljubljani je že doslej ustrezal vsem zahtevam, ki jih je mogoče staviti vzgojnemu zavodu te vrste. Pričenši z novim šolskim letom pa bo pod isto streho tudi nova državna gimnazija, tako da si poslej idealnejši konvikt težko predstavljamo. Sprejemajo se dijaki, ki nameravajo obiskovati prvih pet razredov realne gimnazije. Plačilni in ostali pogoji so razvidni iz prospekta, ki ga na željo pošilja vodstvo konvikta. Priporočamo staršem in skrbnikom, naj svojim otrokom čimprej zagotovijo sprejem v zavod, ker je število razpoložljivih mest omejeno.

»Gospodje močne roke«

Detektivska zgodba

(Konec)

4.

V prvem svitu naslednjega jutra so se odprla vrata, ki so vodila na vrt, in na pragu se je pojavil Janez. Sluga je pogledal okrog sebe, nato pa je hitel po vrtu proti vratom, ki so se odpirala v zakotno ulico. Tam je spet pogledal okrog sebe. Potem je odprl vrata in zapustil vrt.

Na drugi strani ga je čakal neki moški.

»No, kaj je?« ga je hlastno vprašal.

»Vse je v redu! Kmalu bomo dobili denar.«

Nato je povedal, kaj namerava gospodar storiti.

»Res?« je veselo vprašal tujec. »Sicer pa je skrajni čas. In dobro, da ti prideš z njim. Tako nam ne bo treba iskati.«

»Da. In da ne bo nič sumil, ga bom jaz na videz branil. Vi me boste zvezali in odvedli. On bo gotovo poklical stražnike, toda mi bomo medtem izginili.«

Tovariš ga je smehljaje potrepil po rami in rekel:

»Janez, ti si tič!«

»Pst!« je Janez odvrnil in s pogledom pokazal proti nekim vratom, pri katerih se je pojavil pijan možakar, ki je šele zdaj prikolovratil iz kake gostilne. Možakar je bil veselo razpoložen. V eni roki je imel na pol prazno steklenico. Bližal se je znancema in glasno vpil:

»Dobro jutro, prijatelj! Kako si prišel sem, he, he, he... Zdi se mi, da se-sem ne-ne-nekolkoli pijan... Pa nič ne de... Člo-ovek samo e-e-enkrat živi, he, he, he... Bo-bo-oš pil?«

Pri tem je mohl steklenico Janezu pod nos.

Ta ga je jezno pogledal in surovo odgovoril:

»Pojdite proč! Ne poznam vas!«

»He, he, he, ne-ne pozna me! Smešno!... Ti-i si ve-endar mo-oj Pepček! Mo-orda te je sra-am, ker sem pi-ja-n?«

»Molčite! Jaz nisem Pepček!«

Pijanček si nič ni dal dopovedati. Še bolj je vpil in silil v Janeza, tako da ga je ta sunil od sebe in zavpil:

»Poberite se, drugače vas namlatim!«

Ta se je zdaj razjezil. Steklenico je treščil ob tla, zgrabil Janeza in zavpil:

»A, tako?! Tepel bi me! Kadar si na moj račun pil, sem ti bil dober, zdaj pa se me sramuješ!«

Možakar je tako vpil, da so stanovalci sosednjih hiš odpirali okna.

Janezov tovariš je nenadoma preplašeno vzkliknil:

»Janez, poglej okrog sebe!«

Od obeh strani ulice se je bližalo po pet stražnikov.

»Proketo!« je zasikal Janez.

Potegnil je nož iz žepa in zakričal:

»Izpusti me, drugače...«

Zdaj se je zgodilo nekaj, kar je oba lopova popolnoma zmedlo. Pijanec se je v trenutku streznil, potegnil samokres in zagrmel: »V imenu zakona sta aretirana!«

Lopova sta spoznala, da ju je »pijanec«, ki ni bil nihče drugi ko detektiv, prevaril. Detektiv je bil na preži in je v Janezovem tovarišu spoznal enega izmed treh tujcev, ki jih je prejšnji dan videl pri parku. Hitro se je dogovoril s stražniki, nato pa se je poslužil zgoraj opisane zvijače.

Rešitve ni bilo. Stražniki so obkolili lopova in ju zvezali. Detektiv se je postavil pred Janezovega tovariša in mu smehljaje rekel:

»Midva sva se že videla, kajne? Nisem mislil, da se bova spet tako naglo srečala.«

Lopov je zaškripal z zobmi in ga jezno pogledal.

*

Kmalu je policija imela v svojih rokah tudi ostala dva lopova.

Janez je na policiji priznal, da je sodeloval z izsiljevalci. Pisma je on dostavljal. Tudi »napad« nase je izvršil — sam.

»Lepo ste povračevali dobrote svojega gospoda,« je pripomnil predstojnik policije. »No, zdaj vam bomo dali priliko za razmišljanje o hvaležnosti.«

Z oblastjo »gospodov močne roke« je bilo konec. Policijski predstojnik se je zadovoljno smejal in dejal:

»Ali nisem rekel, da zadeva ni tako zapletena, kakor se je zdela?«

*

SMEJTE SE!

Pisatelj

»Vse, kar moj sin napiše, čitajo ljudje z naj-večjim zanimanjem.«

»Res? Ali piše romane ali pesmi?«

»Ne — jedilne liste.«

Po ovinkih

»Mama, pojdi v sobo, se bova igrala cirkus,« je rekel petletni sinček, »jaz bom slon!«

»No, kaj bom pa jaz?«

»Ti, mama, pa boš občinstvo, ki daje slonu bonbone in sadje.«

Dober izhod

»Gospod, moja zadnja cena za to preprogo je pet sto dinarjev. Toda verjemite mi, da dodam pri tem dve sto dinarjev iz svojega.«

»Dobro, potem pa mi dajte sto dinarjev, preprogo pa obdržite!«

V vlaku

Sprevodnik: »Očka, vi imate karto za osebni vlak, to pa je brzi vlak.«

Potnik: »Meni je vseeno, naj vozi kakor hoče, meni se ne mudi.«

Razlog

Mati: »Ali si pamet izgubil? Zakaj pa tiščiš sestrici pivnik v usta?«

Sinček: »Ker je malo prej pila črnilo.«

Izum

»Prijatelj, jaz sem izumil, kako se iz krompirja mast dela.«

»Nemogoče! Kako se to doseže?«

»Enostavno. Svinjam dajem krompir, ko se zredijo, jih zakoljem, slanino raztopim in dobim mast.«

Točno

Veroučitelj: »Kdo je bil Izak?«

Mihec: »Izak je bil Abrahamov sin.«

Veroučitelj: »Dobro. Kdo pa je bil Abraham?«

Mihec: »Izakov oče.«

Čudno

Poštar kmetici: »To pismo je pretežko, še eno znamko je treba prilepiti.«

Kmetica: »Potem bo vendar še težje!«

*

Profesor računstva (natakarju): »Zdi se mi, da vam je premalo, če vam dam vsak dan dva vinarja napitnine. Veste koliko to znese v deset tisoč letih? Nič manj ko 73.000 kron!«

UGANITE!

Čim več dodamo, manjši je; čim več odzavimo, večji je?

(Jama.)

Kaj napravi človek, ako stoji na eni nogi?

(Dvigne drugo.)

Kaj je začetek konca?

(Črka »k«.)

Kako napišemo mišjo past s petimi črkami?

(Macka.)

Kje se združijo vse vreče sveta?

(V šivni.)

Katero jabolko ne raste na drevesu?

(Ono v grlu.)

Kje nimajo reke vode?

(Na zemljevidu.)

Kje raste najboljšo vino?

(Nikjer, ker raste s grozdje, ne vino.)

Kdaj trpi miš najbolj radi zob?

(Kadar jo popade macka.)

Kaj moramo napraviti, preden vstanemo?

(Se vsteti.)

Katera žival je najmočnejša?

(Polj, ker nosi hišo.)

*

IGRAJTE SE!

Spojite vse pike od 1 do 38 in videli boste, kdo preganja fantka

Trkni novc z noža

V vrata zapiči nož v visokosti navadnega moža. Na konec ročaja položi novc. Nato naj se kdo izmed navzočih prime z desno roko za levo uho, levo roko pa naj vtakne skozi upognjeno desnico ter naj zamiži z levim očesom. Tako naj se približa nožu ter naj poskuša trkniti novc s kazalcem leve roke. Najbrž se mu ne bo posrečilo ali pa šele po dolgem trudu.

Jajce, ki nad vodo plava

V nepreveliko skledo nalijte do dve tretjini visoko vode, v kateri ste raztopili toliko soli, kolikor se je more raztopiti. Na to vodo zelo previdno in počasi nalijte navadno vodo v višini enega in pol centimetra. V to vodo dajte kurje jajce in videli boste, da ne bo utonilo. Gledalci, ki ne bodo vedeli, da je spredaj s solno raztopino zgoščena voda, se bodo temu čudili.

*

POIŠČITE!

Kje je druga želva?

Velika razprodaja

manufakturnega blaga

20 - 30 %

cenejšje od znano nizke in stare cene.

Zato pohitite vsi v

ČEŠKI MAGAZIN

Ne zamudite prilike, dokler še traja zaloga!

Naznanila

Sv. Anton v Slov. goricah. V nedeljo, 11. avgusta, ob osmih bo odhod v procesiji od Sv. Antona skozi Ptuj na Ptujsko goro, naslednje jutro gremo na Sladko goro. Obiščemo tudi šmarje in Sv. Rok ter se ustavimo v mnogih cerkvah.

Pri Sv. Frančišku v Savinjski dolini se vrši v nedeljo, 4. avgusta, velika tombola, združena s prosto zabavo. Začetek ob treh popoldne.

Kdaj bo konec sedanje vojne**Kdo bo zmagal****Kako bo zgledal svet po vojni**

Vse to je napovedal pred 400 leti slavni prerok **NOSTRADAMUS**, čigar prerokovanja so se doslej čudovito izpolnila. Nostradamusova prerokovanja so išla sedaj tudi v slovenščini ter stane knjiga 10 din. Pišite na naslov: J. Golec, Maribor, poštni predal 32, ter priložite pismu znamke za 12 din (10 din za knjigo, 2 din za poštino), pa boste takoj dobili to velezanimivo knjigo. 1035

MALA OZNANILA

Cenik malim oglasom.

Vsaka beseda v malem oglasu stane 1 din. (Prekljici, Poslano, Izjave pa 2 din za besedo.) Davek se zaračunava posebej: do velikosti 20cm² 1 din, do velikosti 50cm² din 2-50. — Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še 5 din. — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za 2 din, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

Vajenca za trgovino z mešanim blagom, pridnega, poštenega, močnega, sprejme Ivan Traun, Ptujška gora. Prednost imajo podeželski dečki z vsaj dvema meščanskima ali gimnazijskima razredoma. 1052

Vajenca sprejme takoj avto-ličar in tapetnik Mihael Burnik, Celje, Mariborska 15. 1068

Kolarskega vajenca sprejme Simon Skaza, Ptuj. 1074

40—60 let star hlapec se sprejme k živini. Ivan Pavlič, Sv. Benedikt v Slov. goricah. 1079

Učenca sprejme Rotčen, čevljar, Sv. Lovrenc na Dravskem polju. 1081

Iščem viničarja, najmanj štiri delovne moči, ki se razumejo na vinogradniško delo. Maribor, Meljska cesta 64. 1103

Šiviljsko vajenko sprejemem. Hrana, stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Fazarin Lojzka, Sv. Marjeta ob Pesnici. 1104

Mizarški pomočnik, mlad, z dežele, se sprejme. Predstaviti se osebno pri Joško Stante, mizar, Razvanje 51, p. Hoče. 1084

Iščem viničarja s štirimi ljudmi in z lastno kravo. Gradišnik, Maribor, Gregorčičeva 8/II. 1094

Za sadno trgovino potrebujem v krajih, kjer je uspel prav dober sad, še nekaj treznih, resnih, delavnih nakupovalcev. Pišite takoj na izvoznika Ivana Göttliche, Maribor, Koroška cesta 128 a. 1086

Dekla, samostojna gospodinja, se išče za majhno posestvo. Mesto stalno, plača dobra. V poštev pride zanesljiva, poštena moč. Julijana Dvoršak, Maribor, Koroščeva ulica 2, I. nadstropje, levo. 1089

Viničar, popolnoma samostojen v vseh viničarskih delih, tudi pripravljanju trt, kakor tudi v kletarstvu, se sprejme za Zanierjeve vinograde v Bučki gorci. Ponudbe z opisom vseh služb in spričeval, če mogoče tudi sliko, naj se vpošljejo na: Anton Cvenkel, Sv. Peter, Savinjska dolina. 1102

Štantnerja (upokojenec), brez otrok, ali pa viničarja vzamem takoj na posestvo. Kajzer, Zbelovska gorca. 1101

Krepkega fanta za kleparsko obrt, učna doba tri leta, sprejme kleparstvo žibret, Radeče pri Zidanem mostu. 1100

Banovinsko posestvo v Svečini sprejme viničarsko družino s štirimi delovnimi močmi. 1095

Viničarska družina, pridna in poštena, tri delovne moči, dobi dobro službo. Vprašati: Prunk, Kacjanerjeva 12. 1093

POSESTVA:

Prodam novo dvostanovanjsko hišo, ob banovinski cesti. Ogledati pri Černejšek, Levič, Laporje. Sadonosnik najlepše rodi. 1046

Prodam travnik v dobri legi. Kramberger Janez, Sp. Radehova, Sv. Lenart v Slov. goricah. 1080

Proda se lepo posestvo v najboljšem stanju. Poslopje zidano in z opeko krito, lepe njive, travniki in gozd, pri banovinski cesti. Približno 16 oralov. Proda se zaradi boleznih. Izve se v Gočovi štev. 23, Sv. Trojica v Slovenskih goricah. 1082

Velika trgovska hiša v Prevaljah ugodno na prodaj. Pojasnila v upravi lista pod značko »Rentabilnost 1083«.

Njivo prodam po nizki ceni po oralu, zemlja prvovrstna, bližina Hoč. Naslov v upravi. 1099

RAZNO:

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo voino, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljši: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

MOSTIN za napravlanje izvrstne domače pijače. Steklenica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

Strojno olje, cilindar olje, tovt mast kupujte vedno v trgovinah Senčar, Mala Nedelja, Ljutomer in štrigova. 1023

Kupim brzoparilnik in stroje za mali valjni mlin. Miklavžič, Pristava, Sela pri Ptuj. 1105

Ako potrebujete posojilo, ne odlagajte, temveč se zglasite čimprej pri zastopstvu hranil. posojila »Moj dom«, Maribor, Aleksandrova cesta 64, vrata 7. Za odgovor 3 din v znamkah. 1106

Čevljarski stroj (Hohl) poceni na prodaj. Kurnar, Maribor, Pobreška 9. 1096

Dne 8. julija je odšel neznan kam 13 letni deček, velike postave, plavolas, bos, nosi lepe pumparce, srajco s kratkimi rokavi in zakrpano jopo. Prijave prosim na naslov staršev: Vidmaier, Vinaria, pošta Prihova, Slovenske Konjice. 1097

Halo! Pomlad! Leto! OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarov, dobro uporabni, pristno-barvni, brez napak! »Paket serija H« 15—18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 14—17 m za ženske obleke, dečve in predpasnike, deleni, kreton, druk, crepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštne prosto 155 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovico. »Paket serija Z« 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč, in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 200.—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštne prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaloga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem **RAZPOŠILJALNICA KOSMOS**, Maribor, Razlagova ulica 24/II.

Kmetijska zadruga v Ptuj vabi vse svoje članstvo na XX. redni letni občni zbor zadruge, ki se bo vršil v nedeljo, dne 4. avgusta 1940, ob deveti uri v poslovnih prostorih zadruge v Ptuj. Na sporedu je med drugim spememba pravil po novem združnem zakonu in volitev odbora. 1090

Mošna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11. 738

Repico (rips), bučnice in sončnice zamenjate ali prodate najbolje v Oljarni, Maribor, Taborska ulica (pri mostu). 1088

Združenje zidarskih mojstrov v Mariboru poziva vse zidarske pomočnike, kateri še niso iz katerega koli vzroka zamenjali svojih starih delavskih knjižic, da zaradi reda to čimprej storijo. V zadevi knjižic se uraduje tudi v nedeljo. 1085

Hranilnica in posojilnica v Selnici ob Dravi vabi na svoj 33. letni občni zbor, ki bo dne 18. avgusta 1940 ob 8. uri zjutraj v uradnih prostorih z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo upravnega odbora. 2. Prilagoditev novemu zakonu. 3. Volitev upravnega in nadzornega odbora. 4. Pogodba s Prosvetnim društvom. 5. Slučajnosti. — Če bi ob določeni uri ne bilo zadostno število članov, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki sklepa veljavno ob vsakem številu navzočih. Načelstvo. 1091

Še vedno kupite dobro, po ugodnih cenah: nogavice, pletenine, bluze, jopice, sviterje, žemperje (lastni izdelki), kombineže, modrčke, srajce, obleke, predpasnike, platno, odeje, koče, blago, perilo, konfekcijo, rute, šivalne potrebščine, galanterijo, milo, drobnino. Andrej Oset »Mara«, Koroška cesta 26 (poleg težnice, Vodnikov trg). 1098

**LJUDSKA
POSOJILNICA****V CELJU ZADRUGA Z NEOMEJENIM JAMSTVOM**

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 5%. — Vse vloge izplačuje točno po dogovoru

MOSTIN

Moštna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete za 1 steklenico 20 din, za 2 ali več 25 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, poštnina povzete za 1 zavitek 10 din, za 2 ali več zavitkov 15 din.

Drogerija KANC,
Maribor,

Slovenska ulica

Zaloga v Celju:

Trg. Loibner,

Kralja Petra cesta 17

Zaloga v Ptuj:

Drog. Skočir,

Slovenski trg 11

OGLASI

v „Slov. gospodarju“
imajo
najboljši uspeh!

Pozimi
**bo
grozila
lakota**
GOSPODINJE,

pripravite vse mogoče jedi, shranjene v kozarcih in drugod!

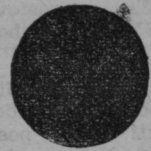
Za vkuhanje vam nudimo:

Pergament papir, pola po . . . . . din 1'— ali din 1'25
Pergament na metre, meter po . . . . . " 4'—
Celoфан papir z gumijevimi obročki po din 2'50, 3'—,
3'50 in " 4'50
Vrvca za vezanje, klobčič . . . . . " 2'25

KUHARSKKE KNJIGE VSEH VRST,
posebno še:

Humek, Sadje v gospodinjstvu . . . . . din 24'—
Humek, Breskev in marelica . . . . . " 10'—
Priol, Spravljanje in shranjevanje sadja . . . . . " 15'—
Pčelnikov, Gospodinjstvo . . . . . " 130'—
Prato, Nauk o gospodinjstvu . . . . . " 160'—
Kališnik, Slovenska kuharica . . . . . " 160'—

Tiskarna sv. Cirila, Maribor — Ptuj

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spajajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Cekov.račun
štev. 10.602

Telefon interurb.št. 2113

VSAK prevdaren slovenski gospodar zavaruje
sebe, svojce in svoje imetje le pri

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

PODRUŽNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice

GLAVNO ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI!

92

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

v Mariboru registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Gosposka ulica 23 Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.-